

FİKİR PEREST

Fikir, Sanat ve Edebiyat..

12. sayı
Temmuz / 2020

fikirperest.com

Ey Türk Gençliđi,

Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir. Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinedir. İstikbalde dahi, seni, bu hazineden, mahrum etmek isteyecek, dahilî ve haricî, bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şerâitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerâit, çok nâmüsaid bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zaptedilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şerâitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler.

Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakru-zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerâit içinde dahi, vazifen; Türk İstiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır!

Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asîl kanda, mevcuttur!

H. Atatürk

FİKİRPEREST

2017 senesinde başlattığımız "Geleceğimiz Kitapta" adlı köy okullarına kütüphane kurma projemizi 2 yıldır sürdürürken ülkemizdeki genç yazarların ülkesine seslenmesi için 2019 Ağustos ayı itibariyle Fikirperest Dergi olarak karşınızdayız. Amacımız gençlerin hislerini bu dergi vasıtasıyla yazıya dökmesidir. Keyifli okumalar dileriz.

Yazarlarımız

Asya Alin ARSLAN
Aylin AKBAY
Beyda TOPAN
Cengiz YOZBATIRAN
Çilem KILIÇ
Elif GÜZEL
Engin MUTLU
İrem Doğa DEMİRLİ
İsmail İGDELİ
Mehmet Akif YARDIM
Melissa SİPOR
Osman UZUNMEHMETOĞLU
Özgür AKTAŞ
Perihan AKTAN
Serkan DURU
Selim TOSUN
Tolohan TEMEL
Tuğba ÇELEBİ
Yasemin BÜYÜKATLI
Zafer ERBAŞLAR
Zafer PARLAK

Editörlerimiz

Nazım Can GÜLDAL
Özgür AKTAŞ

Kapak İllustrasyon

Barış YÜKSEL

Sayfa Düzenleme

Mehmet Akif YARDIM

SİZ DE YAZMAK İSTER MİSİNİZ?

2019 yılında ülkemizin gençlerinin isteklerini dile getirmek için oluşturulan Fikirperest Dergi' de siz de yazmak isterseniz bizimle mail yoluyla iletişime geçebilirsiniz.

12. sayı
TEMMUZ/2020

fikirperestdergi.com

▶ Fikirperest Dergi

📷 @fikirperestdergi

fikirperestdergi@gmail.com

Geleceğimiz Kitapta

Kasım 2017' de üniversite öğrencileri tarafından köy okullarına kütüphane projesi bugün itibariyle ulaşmıştır. İncelemek için sosyal medya hesaplarını ziyaret edebilirsiniz.

▶ Geleceğimiz Kitapta

📷 @gelecegimizkitapta

ELMA DERSEN ÇIKMAM

İnsan neyden kaçarsa karşısına en çok o çıkarmış.
Nedir bu elma sevdası bir türlü anlamadım ben.
Kendimi bildim bileli her zaman, her yerden, her şekilde, karşıma çıkabiliyor bu kelime.
Pazarda, manavda, misafirlikte her zaman ilk ikram edilen o oluyor beyaz servislerde. Ne yani başka meyve mi kalmadı? Neden hep elma başrolde?
Okul yollarında camekânlı seyyar arabalarda, minik çocukların dudaklarında da çıkıyor karşıma.
“Bak diyor şekerli elma.”
Ne yani başka meyveden şeker olmuyor mu icabında!
Yüzümü öpen teyzelerim “elma yanaklı” derlerdi bana.
Kalbimi on parçaya bölerdi bu benzetmeleri. Başka bir şeye de benzetebilirlerdi yanağımda ki pembelikleri.

Ben kaçtıkça peşimden geldi elmalar. Yokuş aşağı bırakılan misketler gibi üzerime yuvarlandılar.
Hiç sevmedim saklambaç oynamayı. Saklanmayı severdim elbet. Oldukça da iyiydim gizlenme konusunda.
Sobe yapan arkadaşım bağırdı sokak ortasında, aklı sıra ip ucu verirdi bana.
“ELMA dersem çık armut dersem çıkma.”
Bilmiyor ki her elma deyişinde daha da çekiliyorum kabuğuma.

***

Öyle işte, ben büyüdükçe büyüdü elmalar-dan kaçışlarım.
Bir gün de elma geçmesin insan sohbetleri arasında.
Tam mutlu oluyorum biri geliyor yanıma, uzatıyor elindeki tabağı, en tatlı haliyle gülümsüyor bana, diyor ki “yarım elma gönül alma” bilmiyor ki yaptığı benzetme gönlümü çevirdi buz dağına.
Bir Sunay Akın kitabı alıyorum elime karşı-

ma çıkıyor beni benden alan birkaç dize.
 “Kabuğunu koparmadan ne bir elmayı soyabil-
 dim ne de iyileştirebildim bir yarımı ama karşıma
 çıkınca kızmadım hiç elma kurduna, bendim çünkü
 bıçağı saplayan onun yurduna.”
 Daha fazla okuyamıyorum, bırakıyorum kitabı.
 Açıyorum bilgisayarımı karşıma çıkıyor Steve Jobs’ın
 teknolojik konuşması, arkasında ısırılmış elma fla-
 ması.
 Oradan da kaçıyorum.
 Annemin izlediği açık oturuma kayıyor gözlerim,
 konu başlığı “Havva’nın elmayı ısırıp cennetten
 kovulması”
 Başka bir program izleyelim diye basıyorum kuman-
 daya,
 Karşımda Kemal Sunal filmi, içten içe gülmek istiyorum
 çok belli.
 İşittiğim diyalog yine kaçtığım elmanın eseri:
 Elde tutulan elmaya “S” koyma muhabbeti. İlahi
 senaryo yine gülmemi istemedi.
 ...
 Geldi geçti zaman, hiç eskimedi elmanın meyveler
 arasındaki liderliği.
 Benjamin Franklin bile benzetmelerini elma üze-
 rinden yapıyordu “Çürük elma, yanındakini bozar”
 diyordu.
 Ne yani çürük ayva bozmaz mıydı yanındakini?
 Neden elma illa ki?
 Yani Newton’un başına başka bir meyve düşemez
 miydi ki?
 Neden elma üzerinden bir bilim ilerledi?

Bu meyve, şeftali kılığına giremez miydi ki?
 Neden sevgililer bir elmanın yarısı gibi tanımlıyorlar-
 dı ilişkilerini.
 Pekala bir kirazın iki dalı da olabilirlerdi.
 Peki ya Özdemir Asaf! Sen sevdiğinin sana olan
 sevgisini başka türlü öğrenemez miydin ki? Neden
 illaki “Eşimin beni hala sevdiğini, tabakta iki elma
 kaldığında küçüğünü almasından anlayabileceğimi
 öğrendim.” diye betimledin içindeki sevgini.
 Kızgının elma diyen herkese.
 Yüzüm asılır bu kelime ile karşı karşıya gelince.
 Kimse anlam veremez, onlara göre elmadan kay-
 naklanan yersiz üzüntüme.
 Bilmezler ki elmalar beni babama götürür.
 Elmalar benim babamı son gördüğüm gündür.
 Kimse bilmez...
 Yolun ortasında babamın cansız bedeninin yanında
 yere saçılan elmaların bendeki izlerini.
 Güzel yüzlü babam iş dönüşü pazar yapmıştı.
 Ona çarpan arabanın darbesiyle elindeki poşetler
 yere saçılmıştı.
 Etrafı kan kırmızı elmalarla sarılmıştı.
 Bu son kare hayatımın en derin yerine kazınmıştı.
 Henüz altı yaşındaydım.
 İçimdeki yara kabuk bağlasın diye masallarla büyüt-
 tüler beni.
 Birlik yapmışçasına her gece kulağıma fısıldadıkları
 masalları aynı sonla bitirdiler.
 Gökten hep üç elma düşürdüler.
 Biri babama, biri bana ve biri yarama düştü.

ELMANIN FİZİĞİ

Nasıl da güzel bir sabaha uyandım. Dün gece yağın yağmur dinmiş. Aşağıdaki çimenlerden mis gibi bir koku geliyor. Sanki dünkü şaşkınlığımı silmiş gitmiş üstüne rengârenk bir örtü çekmiş gökkuşağı. Bak, aklıma geldikçe şaşırıyorum. Ah Elmas Abla nasıl bırakıp gittin bizi. Nasıl kaçtın evinden yuvandan? Tamam bir gün olacaktı ama şimdi zamanı mıydı? Bu kadar mı mutsuzdun, bu kadar mı sıkılmıştın bizden? Bir çaresine bakardık oyalardık seni. ‘Yaşlandım artık Pembe’ demişti bana. ‘Daha fazla duramam buralarda. Çürüyüp gideceğim yoksa’. Demişti ya yine de bu kadar kararlı olduğunu düşünmemiştim.

Benimkiler daha uyanmamış. Kim olacak canım? İkiizler, kardeşlerim. Çok uykucu oldu bunlar. Hâlbuki gençliğin baharındalar, olgunlaşmanın tam mevsimi. Ama beni dinleyen kim? Üzerlerine yaşlılık hormonu basmışlar gibi akşama kadar yataklarındalar. Annemle babam gittiğinden beri onlarla ben ilgileniyorum. Geçen sonbahardı. Hava soğuktu. Anacığımınla babacığımı koparıp götürdüler bizden. Daha yaşayacak zamanlarımız vardı oysaki. Daha büyüyüp olgunlaştığımızı, yavrularımız olduğunu göreceklardı. Ben neyse de kardeşlerimin onlara ihtiyacı vardı daha. Anne babamın gidişine üzülüyorum ama benim de ömrüm uzun olmaz buralarda. Elmas Abla gibi vaktim gelince... Eee bir gün olacak, koparacaklar tabi beni de dalımdan, yuvamdan. Zamanı gelince kim kalmış yerinde. Bu dünya kime kalmış da bize kalacak?

Havaya bak, az önce rengârenk gökkuşağıyla sarmıştı her yerimizi, şimdi yine kara bulutlar... Tamam, yağmur iyidir, temizdir, berekettir. Tozunu kirini alır canlıların ama her yağışında bir hüzn

alıyor beni. Sanki her damlada yaklaşıyorum toprağa. Sanki her şimşek ayırmaya çalışıyor beni kardeşlerimden. Onun için sevemiyorum böyle şiddetli yağmurları. Eee yaşlandıkça daha bir duygusal oldum.

Hah uyandı benimkiler. Öğlen oldu uykucular neredesiniz?

Kız: Abla dün gece çok kötü bir rüya gördüm. Sabaha kadar uyuyamadım.

Pembe: Allah Allah, anlat bakalım.

Kız: Rüyamda kocaman bir kurt bana saldırıyordu. Ben kaçmaya çalışıyorum ama arkamı dönüyorum, kurt benden hızlı. Nasıl önüme geçemiyor diye de hayret ediyorum bir yandan. Sonra bir kovuk bulup, sığıyorum oraya. Kurt beni görüyor kovuğa girerken, o da arkamdan içeri. Pis pis gülüyor bir de. Sonra kocaman ağziyle bir ısırıyor beni. Orda uyanıyorum.

Pembe: Valla gerçekten de korkunçmuş. Uyuyamamışsındır.

Kız: Ne uyuması abla. Sabah oldu ben de oldum. Zaten yağmur da hiç durmadı.

Pembe: Siz niye uyuyamadınız küçük bey?

Erkek: Ya ben de dün çok güneşte kaldım galiba abla, güneş geçti başıma. Baksana her yerim kıpkırmızı. Ağrıyor da yanan yerler. Keşke yine yağmur yağsa.

Pembe: İkiizler birbirinden bu kadar mı zıt olur ya? Biri güneş ister biri yağmur.

Aslında ben sizinle başka bir şey konuşmak istiyorum, onun için uyanmanızı bekledim.

Kız: Ne oldu ablacığım?

Pembe: Dün Elmas Abla gitti diye çok şaşırдық, üzüldük ve biraz da kızdık ya. Ama biz de yakın

zamanda böyle ayrılabiliriz biliyorsunuz değil mi?

Erkek: Abla hatırlatma ya. Böyle şeyler getirme aklımıza.

Pembe: Ne yapalım ablacığım, hayat böyle, biliyorsunuz. Ben sizden sadece, siz de ayrılana kadar birbirinize iyi davranmanızı isteyecektim.

Kız: Tamam canım ablam sen merak etme. Ben bu küçük adama gözüm gibi bakarım.

Erkek: Olur mu kızım, asıl ben sana bakarım, gölge olurum sana.

Kız: Sen güneşimi engelleme yeter.

Pembe: Aaa susun bakayım. Ben iyi anlaşın istiyorum siz... Bir dakika bir ses geliyor. Sanki gelen biri var.

Kız: Evet abla, hem ayak sesi var hem ısıklık. Biri yaklaşıyor sanırım bu tarafa.

Pembe: Bakın bakın şuradan biri görüldü.

Erkek: Yanılıyorsun abla, gelenler iki kişi.

Pembe: Tamam sessiz olun, bizi duymasınlar. Hem de biz onları duyabilelim.

Stukeley: Hava ne kadar sıcak öyle değil mi Isaac?

Newton: Gerçekten de öyle. Yağmur yağacak ama şu an sadece sıcaklığı vuruyor yüzümüze.

Stukeley: Yemeği de fazla kaçırmışım, ağır geldi. Ne iyi ettik de bahçeye çıktık?

Newton: Aslında William, benim de seninle konuşmak istediğim şeyler vardı. Onun için yemeği bahane ettim.

Stukeley: Nedir Isaac? Konuşmanın tam zamanı.

Newton: Uzun zamandır kafamı kurcalayan konuyu biliyorsun aslında. Bunu ispat etmek ve yaymak istiyorum artık.

Stukeley: Yine mi yerçekimi mevzusu?

Newton: Evet, hala aynı fikirdeyim, bence cisimlerin

hareketinde ve yeryüzündeki konumunda yerçekimi denilen kuvvet çok etkili.

Kız: Abla dur ne yapıyorsun, şimdi bizi duyacaklar.

Pembe: Çocuklar ben bir şey yapmıyorum. Sapımda bir sıkıntı var. Ben tutunmaya çalıştıkça daha da gevşiyor sanki.

Erkek: Abla yoksa...?

Pembe: Çocuklar zamanı geldi sanırım. Kendinize çok iyi bakın tamam mı? Ve sizi çok sevdiğimi unutmayın. Aahhhhh!

Newton: Bak bir elma düştü William. Nasıl da güzel kıpkırmızı. Yo, yok Pembe bu.

Pembe: ‘-Bu adam benim adımın nereden biliyor?’

Newton: Bu elma her zaman dik olarak yere iniyor. Neden yana ya da yukarı doğru düşmüyor? Nedeni kesinlikle dünyanın onu çekiyor olması. Maddede çekme gücü olmalı. Dünyadaki çekim gücünün toplamı dünyanın herhangi bir tarafında değil, dünyanın merkezinde olmalı. Bu nedenle bu elma her zaman dikey olarak merkeze doğru düşüyor. Çekim miktarla orantılı. Bu nedenle elma dünyayı dünya da elmayı çekiyor.

‘Ben dünyayı mı çekiyordum?’

Stukeley: Ben fizikten pek anlamam Isaac biliyorsunuz. Ben arkeologum adamım, unuttun mu? Bu cümleler benim için pek de anlamlı değil. Ama mantıksız da değil söylediklerin. Bence bunları bilim insanı arkadaşlarınla paylaşırsan daha iyi fikir verebilirler sana. Hem baksana yağmur da başlamak üzere. İçeri girelim.

Newton: Haklısın William. Islanmamak için eve dönmek lazım. Ama önce şu müthiş parlayan pembe elmayı yemeliyim.

Pembe: ‘Neeeee?’

BAHÇEMDEKİ ELMA AĞACI

Gözlerimi kapıyorum ve kütür kütür kırmızı yeşil sarı elmalar, güneş üzerlerine vurmuş tüm cazibeleriyle dallarda, tezgahlarda. O kadar çekici durmalarındaki sebep çocukluğum olabilir mi? Ne de olsa bahçemizde elma ağacı vardı kocaman. E komşunun da vardı tabi. Bizde komşununki de kendinizin sayılırdı. Zaten göz hakkı denen bir şey de vardı. Amasya'ya da yakındık. Yer elmaları da vardı köyümüzde. Elma hayatımızın hep bir yerlerinde vardı. Öyle uzaklarda değil yakınlarında bir yerinde. Baharda ağaçlar çiçek açıp dökmeye başlar ve bir yandan da tüm meyve ağaçlarında görkemli bir kokuşluk. Meyve verecek olmanın verdiği güzellik herhalde hamile kadınlara da böyle olduğu söylenir ya! Sonra pıtır pıtır büyümeye başlarlar. Elma da minicikten başlar olgunlaşmaya kadar yenirdi. Her hali, türü sevilen meyve. Yazın olgunlaşan elmalar, sonbahardan kışa gelince de mandalina ve portakal için meyve saatinde kavalye oluverecek olan elmalar. Böyle bakınca elma hep yanımızdaki sadık bir dost gibi sanki. Hep bizimle olmaya, kalmaya meyilli. Elma zengin fakir ayırt etmezdi, statü belirtmezdi. Her eve girerdi, her kesimden de seveni vardı. Tatlısı, ekşisi, saman gibi tatsız da vardı. Yaşam gibiydi sanki; iyi-kötü-rutin zamanları ve herkesin ortak bir paydası olan. Olmazsa olmaz gibiydi. Kütürt edişiyile moralinizi düzeltebilir. Çekirdeğine varana kadar zevkle yenir, cilde iyi gelir. Hatta çekirdeklerinden yüze krem yaparı bile görebilirsiniz. Bolluktan çürümeye kaldığı da olur, sabırsızlıkla tüketildiği de. Ve elma deyince akla kalın-ince (kaldırabildiğine bakmaz da kaldırabilecek mi diye imtihan eder gibi) ayırt etmeksizin sıkı sıkıya dopdolu dallar gelir aklına. O dallardan büyürken kopanlar olur, olgunlaşıp yere düşenler ve her şeye rağmen gelip biri koparana, çürüyene kadar dalda kalan, kalanlar... Sanki

dost meclisiymiş, aileymiş gibi. Sona kalan en güçlü, en sağlamı olsa gerek, bütün eşi dostu uğurlamış, sırasını bekleyen. O da sonunda yere düşer ya reçel olur ya toplanır kışa kalır. Toprağa karışıp, kuşa yem olanları da olur elbet. Sanırsam her varlıkta yaşama dair ip uçları kovalıyor olduğumdan olsa gerek elmalar da hayatı öğretiyor bana. Kocaman bir ağaçta güvende olmak, irili ufaklı hamdan olguna bir arada bir süreç geçirmek. Kalanlar, düşenler, toplananlar, dönüştürülenler...

İçinde kurt olanlar, kurtların çürüttükleri, sapa-sağlam olgunlaşanlar, sağlam olarak yere düşenler, düşerken zedelenenler... Binlerce hikaye çıkabilecek sonu belli sanılan aslında olasılıklarla dolu yaşamı. Çünkü elma bir meyvedir ve ne olacağı konusunda üç beş seçenek vardır. Lakin dibine düşse de dibinde kalmaz, kimin nasibidir belli olmaz. Ağaç dibinden dünyanın her yerine gidebilir. Çok başka hikayelere, evlere konuk olabilir. Hatta Newton'un başına düşüp yer çekimini bile buldurabilir. Bir elma ağızda güzel bir tada, yüzde ekşimsi bir buruşmaya, resim defterinde bir sanata dönüşebilir. Yaşam da olasılıklarla dolu. Yaşamınız kıpkırmızı bir elmayla yeni bir yön alabilir. Yemyeşil bir elmayla gününüz enerjik başlayabilir tabi suratınızın ekşimiş olma olasılığı da var söz konusu yeşil elmada. Güzel bir başlangıç en iyi motivasyon kaynaklarından biri kabul edilebilir ve bu sadece çitir bir elma olabilir.

Küçükken tek ve bir kez yediğim, bir daha o tadı bulamadığım elmaya ithafen de eklemek isterim ki; bir elma sizin hayattan aldığınız ilham ve aklınızın bir köşesinde kazınmış, unutulmaz bir hatıra olabilir.

Gökten düşen üç elma sevgi, sağlık, huzur getirsin yüreklerimize...

PARİS'İN SEÇİMİ

İsa'nın doğumundan yaklaşık bin yıl kadar önce, Akdeniz'in doğu ucunda dünyanın başka bir yerinde eşine rastlanmayacak derecede zengin ve güçlü büyük bir kent vardı. Bugün bile tarihte ondan daha fazla meşhur olmuş başka bir yer bulunmayan bu kentin adı Truva idi. Bu yüzyılları bulan ününün nedeni şu ana kadar yeryüzünde yazılan en muhteşem şiirlerden olan İlyada'da anlatılan savaşa sahne olması ve bu savaşın da üç kıskanç tanrıça arasında ortaya çıkan bir anlaşmazlığı anlatmasıdır.

Kötü yürekli Nifak tanrıçası Eris tanrıların mekanı olan Olympos'ta pek sevilmiyordu. Tanrılar bir ziyafet düzenlendiğinde doğal olarak onu çağırılmayı tercih ediyorlardı. Bundan dolayı onlara çok içermekte olan Eris tanrılar ve tanrıçalar arasında bir anlaşmazlık çıkarmaya karar verdi ve gerçekten de çok başarılı oldu. Kendisinden başka tüm tanrı ve tanrıçaların davet edildiği Kral Peleus ve deniz perisi Thetis'in evlilik seremonisine kılık değiştirerek gitti ve üzerinde "En güzele" yazılı altın bir elma fırlattı ziyafet masasına. Tüm tanrıçalar bu altın elmaya sahip olmak isteseler de seçim üç tanrıça arasında kaldı: Aşk ve güzellik tanrıçası Afrodit, evlilik ve bereket tanrıçası Hera ve de bilgelik, barış ve sanat tanrıçası Athena. Zeus'tan aralarından birini seçmesi istendi ancak çok zeki olan Baş Tanrı Zeus tanrıçalar arasındaki bu konuya müdahil olmayı reddetti. Truva kenti yakınlarındaki Kaz dağlarında babasının koyunlarını gütmekte olan genç prens Paris'e gitmelerini istedi. Paris'in gerçek güzelliği yargılayabilecek en uygun kişi olduğunu söyledi. Soylu bir kişi olmasına karşın Paris çobanlık yapıyordu çünkü Truva kralı olan babası Priam'a, gelecekte bir gün Paris'in Truva'nın yok olmasına neden olacağı kehanetinde bulunmuş ve kral da

çareyi Paris'i Truva'dan uzaklaştırmakta bulmuştu. O zamanlarda Paris Oenone adlı sevimli bir peri ile beraber yaşamaktaydı.

Karşısında muhteşem güzellikte üç tanrıça beliren Paris'in şaşkınlığını görmeliydiniz. Ancak kendisinden bu göz alıcı tanrıçalara bakmadan, aralarında altın elmayı almaya en uygununu sadece ona sundukları rüşvetleri göz önüne alarak seçmesi istendi. Ancak seçim hiç de kolay değildi. Paris'e erkeklerin bu dünyada en fazla değer verdikleri şeyler sunuldu. Hera onu Avrupa'nın ve Asya'nın kralı yapma, Athena Truvalıları Yunanlar karşısında galip kılabilecek ordunun komutanı olma, Afrodit de dünyanın en güzel kadınına sahip olma sözü verdiler. Zayıf karakterli hatta daha sonra meydana gelen olayların da göstereceği gibi biraz da korkak olan Paris ise en son teklifi seçti. Afrodit'e altın elmayı verdi. İşte Truva savaşının gerçek nedeni olan şey Paris'in yaptığı bu seçimdir.

Dünyanın en güzel kadını tanrı Zeus ve ölümlü Leda'nın kızı ve de Castor ve Pollux'un kardeşi olan Helen'di. Güzelliği öylesine dillere destandı ki Eski Yunan'da onunla evlenmek istemeyen hiçbir prens yoktu. Güçlü ve zengin ailelerden gelen talipleri o kadar çoktu ki, evinin önünde evlilik taleplerini iletmek için kuyruk olmuşlardı. Üvey babası olan ünlü kral Tyndareus onlardan birini damat olarak seçtiğinde diğerlerinin kendisine karşı düşmanlık etmek için bir araya geleceklerinden korkmaya başlamıştı. Bu yüzden yaptığı seçim her kim olursa olsun, eğer evlilik müddetince taliplerden biri yanlış bir harekette bulunursa, diğerlerinin onu kayıtsız şartsız destekleyip koruyacaklarına dair ant bile içirmişti. Bu tüm taliplerin de avantajlıydı çünkü her biri

seçilecek kişinin kendisi olacağı umudunu taşıyordu; bu yüzden Helen'i kaçıracak ya da kaçırmaya yeltenecek her kim olursa onu en şiddetli şekilde cezalandırmak için kendilerini verdikleri sözle bağlamışlardı. En sonunda Tyndareus, Agamemnon'un kardeşi Menelaus'u seçti ve onu aynı zamanda Sparta kralı yaptı.

Paris altın elmayı Afrodit'e verdiğinde durumlar bu şekildeydi. Aşk ve güzellik tanrıçası Afrodit dünyanın en güzel kadınının nerede bulunacağını çok iyi biliyordu. Genç çobanı birlikte yaşadığı Oenone'un iki gözünün iki çeşme olmasına aldırmayarak, Menelaus ve Helen'in onları bir misafir olarak mükemmel bir şekilde ağırladıkları Sparta'ya götürdü. Ev sahibi ve misafirleri arasında sıkı bir dostluk kuruldu. Her biri diğerine sonsuz güven duyuyor ve zarar vermiyordu. Ancak, Paris bu kutsal ittifakı bozdu. Aralarındaki dostluğa güvenen Menelaus, Paris'i evinde bırakıp Girit'e gitti bir gün. Sonra,

Paris gelip girdi arkadaşının evine/ Kendine yemek veren ele hıyanet etti/ Kadını alıp götürdü.

Menelaus hemen Helen'i aramaya koyuldu ve tüm Yunan halkından da kendine yardım etmelerini istedi. Hemen hemen tüm liderler daha önce de söz verdiklerinden dolayı çağrısına olumlu cevap verdiler. Ege Denizi'ni geçip kudretli Truva kentinde taş üzerinde taş bırakmamak için büyük bir ordu oluşturular. Aralarında sadece iki kişi yoktu: Ithaca adası Kralı Odysseus ve de Peleus ve deniz perisi Thetis'in oğlu Aşil (Achilles). Eski Yunan'daki en kurnaz ve en mantıklı kişilerden biri olan Odysseus sadakatsiz bir kadın uğruna denizaşırı romantik bir maceraya kalkışmak için ailesini ve evini terk etmek istemiyordu. Bu yüzden deli numarası yapmaya başladı ve Yunan ordusundan savaş toplantısına katılması için bir haberci geldiğinde Kral Odysseus tarlasına tohum yerine tuz ekip sürmeye başladı. Ama haberci de kurnazdı. Odysseus'un küçük oğlunu onun tarlayı ekmekte olduğu sabanının önüne koydu. Odysseus hemen sabanın yönünü çevirince aklının başında olduğu anlaşıldı. Hiç istemese de orduya katılmak zorunda kaldı.

Aşil'i de annesi gitmekten alıkoymuştu. Bir deniz perisi olan annesi o eğer Truva'ya giderse kaderinin ölüm olduğunu biliyordu. Aşil'i Theseus'u vahşice öldüren kral Lycomedes'in sarayına gönderip kadın kıyafetleri giydirip kızların arasına sakladı. Onu bulması için komutanlar Odysseus'u gönderdi. Heybesinde kadınların sevdiği incik boncuklarla ve bir

de göz alıcı silahlarla bir satıcı gibi giyinerek Aşil'in olduğu söylenen saraya girdi. Kızlar süs eşyalarının başına üşürken, Aşil silahlar ve hançerlerle ilgileniyordu. Odysseus onu tanıdı ve annesinin söylediklerinden vazgeçirip Yunan ordusuna götürmesi hiç de zor olmadı.

Artık büyük donanma hazırды. Binlerce gemi Yunan ordusunu taşıyordu. Tüm gemiler bir araya geldikleri Orta Yunanistan'daki Aulis'te kuzeyden esen şiddetli rüzgardan ve tehlikeli dalgalardan denize açılmıyordu. Ordu çaresizdi. Sonunda bir kahin olan Calchas tanrıların kendisiyle konuştuğunu söyledi: Artemis çok kızgındı çünkü çok sevdiği hayvanlardan olan bir tavşanı Yunanlılar öldürmüştü. Rüzgarı dindirmek ve Truva'ya güvenli bir yolculuk yapmak için tek yol kraliyet soyundan gelen başkomutan Agamemnon'un en büyük kızı Iphigenia'yı tanrılara kurban vermektir. Herkes için çok zor olan bu durum bir baba için ise kabullenilecek bir şey değildi.

Eğer evimin neşesi olan kızımı öldürürsem/ Bir babanın elleri / Bir sunağın önünde katledilen bir kızın kanından akan nehirlerle kirlenir.

Yine de kabullenmek zorunda kaldı. Ordu içindeki üzü ve de Truva'yı zapt edip ülkesini gururlandırmak söz konusuydu.

Karar verdi istenileni yapıp / Savaşta yardımcı olsun diye/ Katletmeye kızını.

Kızını, tüm Yunan komutanlar arasında öne çıkan Aşil'le evlendirmek için büyük bir evlilik töreni organize ettiği haberini gönderdi eşine ve göndermesini istedi. Iphigenia evlenmek için geldiğinde sunağa götürüldü kurban edilmek üzere. Kız ölünce kuzey

rüzgarı kesildi ve Yunan gemileri sakin denizde ilerlemeye başladı, ancak çevirdikleri şeytani dolap gün gelecek kendi başlarına da bela olacaktı.

Edith Hamilton, Mythology. A Mentor Book, The New American Library, New York s.178-182

Elma Hikayeleri İsmail İĞDELİ

Bir elmaya sahip olabilmek amacıyla başlayan ve tarihin bilinen ilk güzellik kraliçesi seçimine de konu olan yukarıdaki anlatının devamında eski Yunan halkları olan Akhalar Truva önlerine gelirler. On yıl sürecek savaşın başlangıcında oldukça güçlü olan Truva'nın yenilgisine Odysseus'un fikri olan dev bir tahta at sebep olur. Bu tahta atın kent surları içine alınması sonucu, Akha savaşçıları Truvalıları öldürüp kenti yakıp yıkarlar. Her ne kadar tanrıça da olsalar kadınlar arasındaki bir kıskançlık kriziyle başlayan hikaye kabağın bizim zavallı Anadolu insanının başında patlamasıyla sonlanır.

Homeros'un bu hikayesine ve Truva'nın düşüşüne yol açan elma figürüne batı mitolojilerinde başka hikayelerde de rastlanır. Onlardan birinde de zamanının en hızlı koşucusu olarak nam salan güzel Atalanta'nın babası olan kral, kızını ancak yarışta onu geçebilecek biriyle evlendireceğini söyler. Atalanta'ya aşık Hippomenes de kendisine yardım eden aşk tanrıçası Afrodit'in verdiği üç altın elmayı koşu esnasında birer birer kızın yolunun üstüne atar ve Atalanta o altın elmaları toplamakla uğraşırken de yarışı kazanır ve sevdiğine kavuşur.

Elma imgesine doğduğu günden itibaren tanrısal bir kuvvete sahip olan ve bizim Herkül olarak bildiğimiz Heracles'e bir kırgınlık sonucu karısını ve çocuklarını öldürmesinden dolayı Miken kralı tarafından verilen on iki görevden birinde de rastlanır. Devler tarafından korunmakta olan ve altın elma veren ağaçlarla dolu bir bahçeden elma çalma görevi verilen Herkül bu bahçeye geldiğinde, gök kubbeyi sırtında taşıyan Atlas ile karşılaşır. Atlas'ı altın elmaları bahçeden çalması karşılığında taşıdığı ağır yükünü kendisinin taşımaya başlayacağı konusunda ikna eder. Atlas elmalarla geri döndüğünde, Herkül bu yükü tekrar sırtlamak konusunda çok istekli değildir. Bu yüzden elmaları aldıktan sonra taşıdığı gök kubbenin sırtına

tam olarak yerleşmediğini ve biraz kaydığını söyleyerek kandırır ve Atlas'a ağır yükünü iade eder. Böylelikle elmalar bir kandırmacaya da alet olurlar.

Elma figürü Eski Yunan'dan sonra dini öğretilerde de karşımıza çıkar. Semavi dinlere göre yaratılan ilk insan olan Adem, kendi kaburga kemiğinden

yaratıldığına inanılan eşi Havva ile cennete yerleşip oranın nimetlerinden diledikleri gibi yararlanırlarken, Allah'ın yanına yaklaşmalarını yasak ettiği, ama yılan kılığında Havva'nın karşısına çıkan şeytanın hileleri ile Havva'nın o ağaçtan kopardığı meyveyi yer. Cennetten kovulmalarına neden olan bu ağacın elma ağacı olduğu söylenir. Bizim 'Adem elması' Batılıların da 'Adam's apple' olarak isimlendirdikleri ve genellikle erkeklerin gırtlaklarında belirgin olarak görülen çıkıntının Havva'nın verdiği elmayı Adem'in yutamayıp boğazında tıkanmasından dolayı oluştuğu ve Allah'ın Adem'in yasak meyveyi yediğini bu çıkıntıdan anlamış olduğu söylenir. Hristiyanlıkta Adem'in bu ağaca yaklaşmakla büyük günah işlediğine, bu günahın kıyamete kadar her yeni doğan çocuğa geçeceğine, dolayısıyla onların da günahkar olduğuna, ancak vaftiz olarak cehennemlik olmaktan kurtulacaklarına inanılır. Adem ve Havva bu yüzden ebedi olarak yaşayacakları cennetten kovulup dünyaya sürgün edilerek ölümlü kılınmışlardır. İslamiyet'te ise bu günah sadece Adem ve Havva ile ilişkilendirilir ve kendilerinden sonra doğan bebeklerin dünyaya günahsız olarak geldiğine inanılır.

Avrupa dillerinde her dramatik hikayede bir kadın parmağı bulunduğunu biraz da kadınları olumsuzlaştırarak, bir yerde bir şeyler ters gidiyorsa ardında kadını arayın anlamında bir söz vardır: 'cherchez la femme'. Yukarıda anlatılan ve de erkek egemen bir

bakış açısının hâkim olduğu tüm diğer hikayelerde de karşımıza çıkan bu vurgu, mantık, bilgi, bilim-sellik ve güce sahip olmanın erkeklerin; duygusal-lık, rasyonel olmamak, analitik bakıştan yoksunluk ve güçsüzlüğün ise kadınların özellikleri olarak düşünüldüğü cinsiyetçi bir bakış açısı içerdiğinden dolayı özellikle feministlerce çok eleştirilmektedir. Eleştiriler iktidarı kullananların erkekler olması nedeniyle her kademe kadının rolünün sınırlı kaldığı ve kadınların değişim ve gelişmelerinin dikkate alınmadığı üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu hikayelerde de gücü elinde tutan karakterlerin erkeksi özelliklerle, tehditlerin ve sorunlu alanların ise dişil karakterlerle resmedildiği görülmektedir. Gerçekten de siyasal ve sosyal ilişkiler 'prenslerin' hâkim olduğu 'prenselerin' ise çoğunlukla görmezden gelindiği, erkeklerin kadın ve çocukları sahiplenmek

veya korumak amacıyla giriştikleri mücadelelerin doğrudan veya dolaylı bir biçimde kadınları olumsuz yönde etkilediği bir yapı özelliği sergilemektedir. Sanırım buna bu yazıda değinilen hikayelerden dolayı bir de elma etkisi teorisini de ekleyebiliriz. Latince'de elma anlamına gelen "malus" kelimesi "kötülük" anlamına da geldiğinden midir bilinmez aktarılan elma ile ilgili birçok anlatıda kahramanların kötülükle bir şekilde ilişkisi var görünmektedir. Yukarıda anlattığımız gibi insanlığın doğuşu ve cennetten kovuluşu ile ilgili ilk hikayede de bir kadın ve bir elma vardır. Elmanın rolü sadece bu ilk hikayenin değil, belki de bu dünyadaki kaderimizi belirlemenin de anahtarıymış gibi görünmektedir. Sonuç olarak, elmanın bilgi, ölümsüzlük, baştan çıkarma, insanın düşüşü ve günahkarlık temaları için bir sembol meyve haline geldiğini görüyoruz.

Tarihte elma hikayeleri bitmez. Oğlunun kafasına yerleştirilen bir elmaya ok atan Wilhelm Tell'i duymuşsunuzdur. Onu İsviçre'nin en büyük kahramanlarından biri yapan efsaneye göre on dördüncü yüzyılda İsviçre topraklarını işgal eden zamanın Habsburg imparatorluğuna karşı halkını ayaklandıran bu kahramanın hikayesi de şöyle: İsviçre'ye yeni atanan Habsburg valisi kendi hükümdarının şapkasını kent meydanının ortasına bir direğe asar ve tüm kasaba halkının geçerken eğilerek selamlamasını ister. Yetenekli bir nişancı olan Wilhelm Tell ise şapkeyi selamlamadan direk yürüyüp gider. Derhal yakalanır ve yayı ile oğlunun kafasına yerleştirilen elmayı hedef alan bir ok atma cezası verilir. Oku

atar ve elmayı tam ortasından vurur. Durumdan etkilenen vali, Tell'in elinde başka bir ok tuttuğunu fark edip nedenini sorar. Tell, doğrudan valinin

gözlerinin içine bakar ve gözünü kırpmadan ilk ok yanlılıkla oğlunu vurursa, ikincisinin vali için olduğunu söyler. Bunu büyük bir küstahlık olarak değerlendiren vali ona ömür boyu hapis cezası verir. Tekne ile zindana götürülürken bir fırtına patlar. Pank anında Wilhelm Tell kurtulur ve sakladığı ikinci okla valiyi öldürür. Bu olay, Habsburg imparatorluğunu İsviçre topraklarından uzaklaştıran ve Eski İsviçre Birliği'nin oluşumuna yol açan bir isyanı ateşliyor. Bu anlatıdaki elma ülkenin kurtuluşunu sağlıyor.

Biraz daha günümüze doğru yaklaştığımızda ünlü fizikçi Newton'un elmayla imtihanı dikkatimizi çekiyor. Üzerinde çalıştığı bir problem üzerinde derin düşüncelere dalmış bahçesinde otururken yaslandığı ağaçtan düşen bir elmayı fark ediyor. Tam o anda, bir soru zihninde beliriyor. "Elma neden daima yere dik ve doğrudan dünyanın merkezine doğru düşüyor? Neden asla yanlara veya ters yöne gitmiyor?" Bu soru Yerçekimi Kanununun doğuşuna götürüyor onu. Tamamen sıradan bir olay, düşen bir elma, tüm zamanların en büyük keşiflerinden birine yol açıyor. Bu elma hikayesi, fiziğin ve fiziksel dünyayı kavramamızın anahtarlarından biri oluyor.

Dünyanın en değerli ve beğenilen şirketleri arasında ilk üçte yer alan elektronik ve bilişim devi Apple'ın kurulduğu ilk yıllarda Newton'un başına düşen elma resmini logo olarak kullanması da elmanın önemini göstermesi açısından ilginçtir. Şu anda kullandıkları ısırılmış elma logosunun da modern bilgisayarların

ilk temellerini atan Alan Turing'in yediği elmaya arsenik enjekte ederek intihar etmesine gönderme olduğu söyleniyor. Matematikçi ve aynı zamanda bir kriptolog olan Turing, kod kırma yeteneğiyle II. Dünya Savaşı'nda Almanların ünlü Enigma şifreleme yöntemini belki de dünyanın ilk bilgisayarı olan şifre makinasını icat ederek çözmüştü. Ancak o dönemlerde eşcinsel bireyler hiçbir şekilde onaylanmadığından yargılandı ve ona iki seçenek sunuldu. Ya mahkum olacak ya da eşcinselliğin hastalık olduğu düşünüldüğü bir dönemde bunu "iyileştirmek" için hormon tedavilerinde denek olacaktı. Turing bir süre boyunca denek oldu ancak daha fazla dayanamayıp intiharı seçti. Apple şirketinin bir dönemki rengarenk logosunun da Turing'in bu özelliğine saygı gösterme amacı taşıdığı söylenir.

Newton'un Yerçekimi Kanununu hatırlaması Ömer Seyfettin'in Elma adlı hikayesinin kahramanı için pek de olumlu olmayacaktır. Üniversite yıllarımızda dönem ödevim için çeviri hocamızın önerdiği Ömer Seyfettin'in hikayelerinin hemen hemen hepsini okuduğumu hatırlıyorum. O zamana dek sadece birkaçını bildiğim Ömer Seyfettin'in yüzlerce hikayesi olduğunu o zaman öğrenmiştim. Onlardan birisi olan bu hikayede, beraberliklerinin ilk yıllarında birbirlerine delicesine aşık olan kahramanımızla güzel eşinin arasına soğukluk girer; eski sevgi kalmaz. Bir akşam kırmızı bir elmayı soyarken eşinin gözleri o elmaya odaklanır. Eşine neden bir anda dalıp gittiğini sorduğunda, eşi de o kırmızı elmanın ona neyi hatırlattığını sorar. Olay da burada kopar zaten. Kahramanımız hafızasını yoklarsa da hiçbir şeyi hatırlayamaz. Sonunda cevap verme zorunluluğu hissederek, Newton'un Yerçekimi Kanunu'nu elma sayesinde keşfettiğini anlatmaya başlar; ama eşi lafını keser ve ondan susmasını rica eder. Çünkü hatırlamasını istediği şey Newton'un elması değil, ilk defa birbirlerini gördükleri akşam eşinin ona verdiği elma ve elmayı verirken kulağına büyük bir heyecanla fısıldadığı şiiirdir. Biz erkeklerin ne derece unutkan olduğumuzun ya da ayrıntılara önem vermediğimiz göstergesi olan bu hikayeyi de elmadan dolayı hayatları mahvolan grubun hanesine bir artı olarak yazıyorum.

Bizim tarihimizde farazi bir elmanın peşinden giderek tüm dünya tarihini etkileyen bir süreçle ilgili de

bir hikayesi var Ömer Seyfettin'in. Kızıl Elma Neresi? adlı hikayesinde 'kızıl elma' kavramını sorgular kahramanı Kanuni Sultan Süleyman'a. Türkler'de çok eski inançlara ve töreye dayanan Kızıl Elma, Türkler arasında bazen Ergenekon'dan çıkma ve eski yurda yeniden sahip olma bazen nerede olduğu belirtilmeyen ancak fethedilmesi gereken yabancı memleketler; bazen de tüm Türkleri birleştirme fikrinin sembolü olmuştur.

Benim hayatımda da elma önemli bir yere sahiptir. Rahmetli babaannemin bana anlattığı masallar arasında, bir padişah oğlunun sevdalandığı güzel mi güzel elma yanaklı ama hasta bir kıza kavuşmak için meyvelerini yiyen her hastanın iyileşmesini sağlayan elma ağacını koruyan bir devi öldürmesini anlatan bir masal da vardı. Şehzade devi öldürüp elma ağacına sahip oluyor ve tüm ülkeyi refah içinde yönetiyordu. Her anlattığı masalın sonunu da "Gökten üç elma düşmüş, biri anlatana biri dinleyene, biri de bana!" diyerek bitiren babaannemin kendisine iki elma ayırdığının farkına çok sonraları varmıştım!

Binbirgece Masallarında da rastlıyoruz babaannemin anlattığı masala benzer bir hikayeye. Aynı kıza aşık üç şehzade babaları olan sultanın emriyle tüm ülkeyi karış karış dolaşmaya koyulurlar. En değerli nesneyi getiren şehzade bu kıza evlendirilecektir. Oğullarından biri olan Ahmed, Semerkant'ta her

derde deva elmaları olan bir ağaç keşfeder, ancak kıza evlenemez. Çünkü diğer kardeşlerinden biri uçan halı ve diğeri de bakıldığında istenilen kişinin nerede olduğunu gösteren fildişi bir dürbün getir-

Edith Hamilton / Çeviri: İsmail İĞDELi

mişlerdir. Üç oğlunun armağanları ihtişam bakımından eşittir ve kızın kaderi bir ok atma yarışmasıyla belirlenir. Bu masalda olduğu gibi elmanın şifa verici özelliğe sahip olduğuna günümüzde de inanılmaktadır. Günde bir elma yenen eve doktorun girmeyeceğini anlatan İngiliz atasözü farklı şekillerde de olsa hemen hemen tüm kültürlerde vardır ve elmanın mucizevi bir besin deposu olduğunun bir ifadesidir.

Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler masalında da elma kötü kalpli kraliçenin emrindedir. Kraliçenin Pamuk Prenses'i öldürmek için yaptığı birçok plan zehirli elma fikrini düşünene kadar başarısız olur. Zehirli elmayı yiyen Pamuk Prenses'in yakışıklı prens tarafından öpülerek kurtarılmasıyla biten bu masalda da elma önemli bir işlev görmektedir. Ama hepimizin bildiği gibi bu masal da mutlu sonla bitmektedir. Bu masalları dinlediğim yıllarda da şimdi olduğu gibi elma yemeyi çok sevdim. Ama ben de onun gazabına uğrayanlardan biri oldum bir gün. Sanırım 5-6 yaşlarında, henüz okula gitmediğim dönemlerde bir gün sokağımızdan at arabasıyla elma satan yaşlı bir satıcı geçiyordu. Biz mahalleden birkaç velet fark ettirmeden at arabasının arkasına yaklaşıp birer elma alıp kaçmıştık. Henüz elmalarımızı yemeyi bitirmeden mesaiden dönen babamı gördüm

karşımda. Elmaları kimin verdiğini sorunca da şecaat arz ederken sirkatini söyleyen merd-i kıpti (Herkesin kahramanlıklarını anlattığı bir ortamda mert çingenenin yaptığı hırsızlıkları anlatması) misali elmaları nasıl elde ettiğimizi övünçle anlattığımı hatırlıyorum. Cümlemin bitmesiyle babamın yanağıma bir tokat aşk etmesi bir oldu. O yaşa kadar bana bir fiske bile atmamış ve daha sonra da hiç atmayacak olan babamın bu kadar kızdığı başka bir zaman hatırlamıyorum. Şaşkınlıktan ve acıdan sersemlemiş bir halde bakakaldığımı ve babamın cebinden biraz para çıkarıp hemen satıcının peşinden gitmemi ve o parayı vermeme söylemesini, satıcının da parayı aldığı andaki garip bakışını hala çok iyi hatırlıyorum. Bana izin almadan başka birinin malına el sürülmeyeceğini öğreten meyvedir elma!

O yıllara ait elma ile ilgili hatırladığım güzel bir anı da ilkokul öğretmenimizin bize öğrettiği şarkıyı tüm sınıfça beslenme saatinde elma yiyerek okumalarımızdı:

Dalda duran üç elma / Sen de güzel sen de güzel sen de güzel koparma

Al elmanın birisi / Böyle güzel böyle güzel böyle güzel olur mu?

Daldan düşen al elma / Söyle güzel söyle güzel söyle güzel kalır mı?

Tabii ki, anlatmaya değer daha birçok elma hikayesi var. Ancak şimdiye kadar okuduğunuz kadarıyla el-

manın dramlar ve beklenmedik sonlarla dolu hikaye ve yaşantılara neden olan sıradan bir meyve olmadığına ikna oldunuz sanırım. Bırakalım altın elmalarla başkaları ilgilenin; biz elimize gerçek bir elma alalım ve halk müziğimizin başarılı yorumcusu Emel Taşcıoğlu ve kadın hekimlerin beraberce söylediği 'Bir Dalda İki Elma' adlı Ankara türküsü eşliğinde çatır çutur yiyerek hem ruhumuzu besleyelim hem de bünyemizi güçlendirelim. Ne dersiniz?

Bir dalda iki elma (amanın oğlan güzel oğlan) / Birin al birin alma

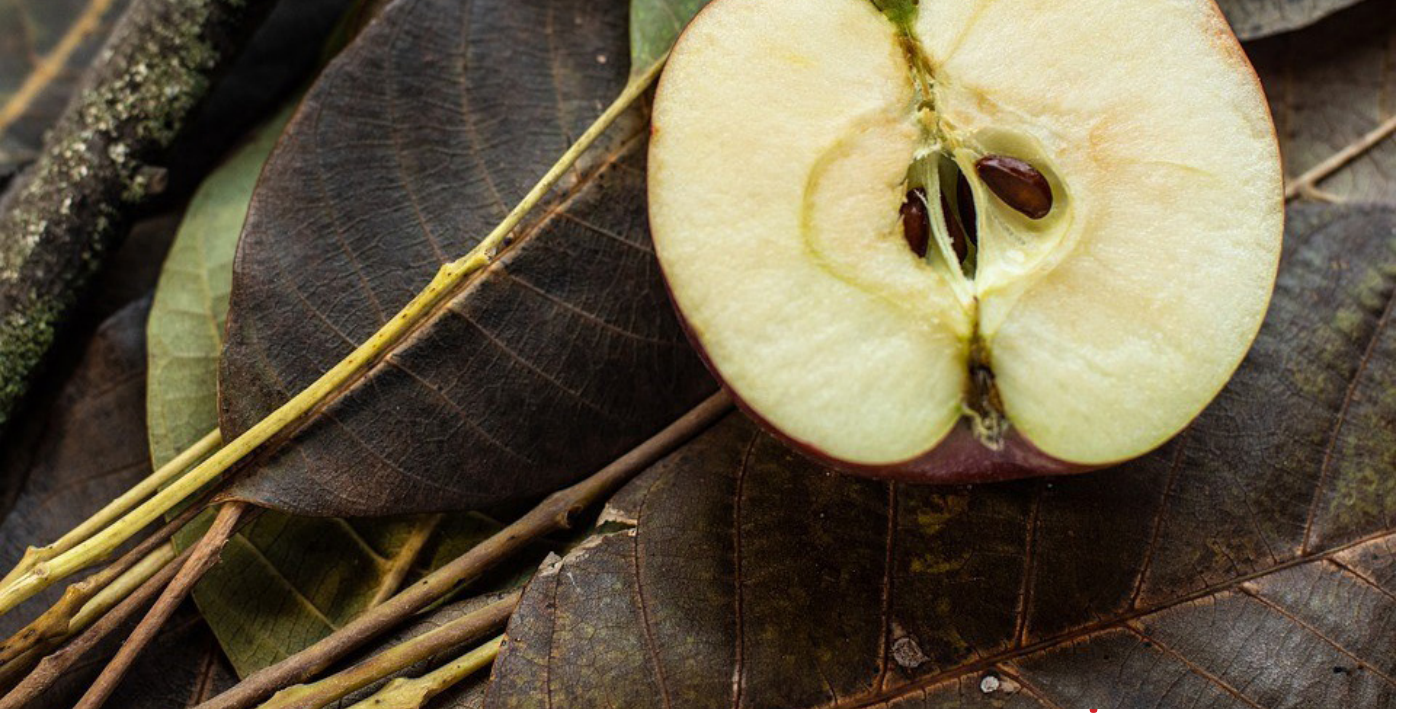
Kurban olduğum Allah / Canım al yarım alma.
Sepette arı gördüm / Bugün ben yarı gördüm
Keşke görmez olaydım / Benzini sarı gördüm.

Reklam vermek ister misiniz?

2017'den itibaren faaliyetlerimize başladığımız zamandan bu yana geçen sürede bir çok gönüllü iş yapmış bulunmaktayız ve hedefimiz daima hep daha fazla insana ulaşmak olmuştur. Belirli bir noktadan sonra artık daha fazla insana ulaşmak maliyet gerektirmekte ve gelir kaynağına ihtiyacımız bulunmakta. Bu yüzden dolayı Web sitemizin hosting domain masrafları, Instagram, Facebook ve daha farklı platformlardaki Fikirperest Dergi, Geleceğimiz Kitapta ve Bir Ömür Bir Hikaye projelerinin tanıtım masraflarını karşılamakta güçlük çekmemiz, reklam ve sponsor arayışları içerisine girmemize sebep olmaktadır. Bizlere destek olmak isterseniz reklam, sponsorluk, iş birliği yapabilir ve bizlere destek olabilirsiniz. Bu süreçte amacımız her gün yeni bilgilerle çok daha fazla insana fayda sağlayabilmek ve farkındalık kazandırmaktır...

FİKİRPEREST

DIŞINA ALDANMAMAMIZ GEREKİR BAZEN

Merhaba sevgili dostlarım, her ay olduğu gibi bu ay da yeniden birlikteyiz.

Bu ay hep birlikte 1. Yılımızı dolduruyoruz. Koskoca 1 yılı birlikte geride bırakıyoruz. Arkaya baktığımda neleri paylaşmışız hep birlikte diyorum. 1 yıl boyunca burada sizlerle duygularımı paylaştım. Sizlerin beni okuduğunu, dinlediğini bilmek her seferinde heyecanıma daha da heyecan kattı. Git gide büyüyoruz ve kocaman bir aile oluyoruz. Belki nasıl siz benim duygularıma ortak oluyorsanız ben de bir gün sizinkilere olurum.

Bu ay bir sürü duyguyu aynı anda yaşıyorum. Bir yandan hüznümlüyüm, vay be diyorum zaman ne çabuk geçmiş, bir yandan da çok mutluyum, her gün daha da çok büyüyen bir aile olduğumuz için. Zaman sizce de çok çabuk akıp gitmiyor mu? Neler değişti bu 1 sene içinde, kimler gelip geçti, ne tecrübeler edindik... 1 yaş daha büyüdük sevgili dostlarım. 1 yaş daha...

Her şeyin fazlası hep zarardır derler. Düşünüyorum da haklılar sanırım. Fazla mutluluk bazen kör edebiliyor gözümüzü ya da fazla sinir, hata yapmamıza sebep oluyor. Üzüntü, fazlası daha da çok acı çekmemize sebep oluyor. Her bir duygumuzu doruklarda yaşamak, mutluluk da olsa hüznün de bir şekilde zarar veriyor bizlere. Her şeyi dozunda yaşayamıyoruz, bazen anın büyümesine kapılıyoruz. Geriye dönüp baktığımda keşke yerine iyi ki demek istiyorum artık. Yine mutlu olduğumda doya doya yaşayacağım o mutluluğu ya da üzüldüğümde üzülmemiş gibi yapmayacağım, sadece yaşadığım

bu duyguların gözümü kör etmesine izin vermeyeceğim o kadar.

Unutmayalım ki bize en çok zararı sevdiğimiz şeyler verir. Bir insanı ne kadar çok severseniz o kadar çok üzer sizi. Belki sıradan bir elma. İçinde çoğu kişinin bilmediği bir zehir saklıdır. Çekirdeğinde. Ne kadar çok sever ve o kadar yerseniz sizi zehirlemesine izin vermiş olursunuz. Çevremizdeki insanlarda bu şekildedir. Ne kadar çok içimize alır ve değer verirsek günün birinde onun da bizi zehirleme ihtimali olduğunu hiçbir zaman aklımızdan çıkarmamamız gerekir. Farkındayım, çok acı bir durum bu kimseye gönülden güvenememek. Belki de bu zamana kadar yaşadıklarımızdan dolayıdır. Eğer zamanında güvenimiz boşa çıkmamış olsaydı veya en sevdiğimiz bizi hüsrana uğratmamış olsaydı şuanda bu ihtimalleri düşünmezdik. Yaşayarak öğrendik ve büyüdük. Ne zaman ki başımıza geldi işte o zaman anladık anneanne ve babaannelerimizin öğütlerini. Herkes dışarıdan bir elma kadar güzel gözükür, kimisi yeşildir kimisi kırmızı ancak içlerindeki zehir her ikisinde de aynıdır. Demek istediğim sevgili dostlarım kimsenin dış görünüşüne bakarak güvenip içinize almayın, tanıyın, kalbini görün. İşte ondan sonra elmanın içindeki çekirdeklerini ayırarak güvenle yiyebilirsiniz. Bir ay sonra yeniden buluşmak dileğiyle sağlıklı kalın...

Bu ayın şarkısı: Why Does The Wind? – Tracey Thorn

GÖKTEN ELMA DÜŞTÜ

Gökten neden elma düşer, ya da neden elma düştü denildiğinde kulak kesiliriz?

Çalışkan öğrencinin ELMASI çabuk kızarır! Daha kendimi bilmeye başladığım anda gökten düşen üç elmadan biri kafama düşmüştü bile. Sınıfta öğretmen duvara bir pano astı. Elle çizilmiş ama renklendirilmemiş elma resimleri. Dedi ki, her biri bizi temsil ediyormuş. Ne kadar doğru ödev yapar, ne kadar çok yazı çalışırsak elmamıza da o kadar hızla kırmızı renk gelirmiş. Elmamız kıpkırmızı olduğunda ise yakamıza da elma kadar kırmızı bir kurdele takılmış. Elma kadar tatlı olurmuşuz. İşte o zaman herkes bilirmiş artık okuma yazma öğrenmiş çalışkan öğrenci olduğumuzu. Ne çok etkilenmiş ne hırs yapmışım ilk benim elmam kızarmayacak diye. Hiç düşünmedim Neden kırmızı? Neden yeşil ya da sarı değil? Neden tatlı elma, neden ekşi değil?

Gerçi yeşil elma aklıma da gelmemiş olabilir çünkü pazarlarda yeşil elma pek gözüme çarpmazdı, yoktu. Genellikle Almanya'dan yaz aylarında gelen dayıların arabalarında görürdüm kocaman yeşil elmayı. Yeşil elma nadide, yeşil elma özel öyle her yerde bulunmaz. Geldiği zaman da çooooook uzaklardan gelir. Gelip de beni mi bulacak, hem de bu şehrin alelade bir semtindeki devlet okulunun 40 kişilik sınıfında. Sadece bir istisna var o da tüm yıl iyi ve başarılı bir çocuk olduysan belki sana bir yeşil elma hediye edilebilir.

Çok çalıştım. Bir ipe geçirilmiş üzerinde arı-maya resimli kokulu silgim boynumda hep takılı. Kolay

yerde durmalı keza çok kullanıyorum. En doğru şekilde yazabilmek için bol bol hata yapıyor onları siliyorum ve yeniden yazıyorum. Bir gün defterimin aynı sayfasında hatta aynı satırında takılıp kaldım. Her denemem yanlış oluyor. Bir türlü klavuz çizgilerinin arasında doğru orantıda çizgilerimi çizemiyordum. Sürekli siliyorum yeniden yazıyorum. Bastıra bastıra... En sonunda silmekten kağıt aşındı ve altında duran sayfayı gördüm. Ne üzülmüş ne korkmuşum. Zarıl zarıl ağlamaya başladım. Öğretmenim beğenmeyecek elmam kızarmayacak diye. Annem ne kadar teselli etse de nafi. Hatamı bu kadar tekrarlamış ve hala düzeltememiş olmam konusunda öğretmenden önce babamın tepkisi de ürktüğüm diğer bir konu aslında. Nihayetinde babam okula beni -eti senin kemiği bizim hocam! diyerek bırakmış. Yani, hata yaptığım anda etim kemiğim ayrılacak. Etim kemiğim ayrılmasa da, elmam da kızarmadı elbette. Hiç unutmam ilk Azize nin elması kızardı, ilk onun yakasına kırmızı kurdele takılı. Sınıfta ilk o tatlı olduğunu ilan etmiş oldu. İlkokul eğitimi boyunca da o Azize'nin parmağı hiç aşağı inmedi. Öğretmenin her sorusuna doğru cevabı verebilecek bilgisi oldu. Ne elmaymış yahu! Evet Azizinin çalışkanlığına söyleyecek sözüm yoktu ama bana göre hiç de tatlı değildi. Ödevlerimi yaparken ya doğru yapamazsam ya elmam yeterince kızarmazsa ya etim ya kemiğim nolacak diye düşünerek çalışmaktan tüm vücudumu ter basıyordu. Farkında olmadan terli parmaklarım defterimi nemlendiriyor üzerine bir de silgi ile iyice aşınmalarını sağlıyor-

dum. Sayfalar böylece kolaycacık yıpranıyor, mayın tarlası gibi delik deşik oluyordu. Acaba Azize'nin böyle endişeleri yok muydu? Onun elleri hiç terlemedi mi? O hiç yanlış yapıp silmedi mi? Neydi onu daha çalışkan yapan?

Nihayet elmam kızardı ve yakama kırmızı kurdele takıldı. Sınıftaki 9.çalışkan öğrenci benim. Evet ben çalışkanım. Yolda yürürken. Mahallede komşular, akrabalar beni görünce -ooo çalışkan çocuk diyecekler, saçımı okşayacaklar belki de yanağımdan bir kesme alacaklar. Sandım! Hayatımda hiçbir şey değişmedi. Bir iki kişi aferin dedi o kadar. Öyle flaşlar üzerime patlamadı, parmakla gösterilmedim. Yalan değil okuldan eve giderken sanki boyum uzamıştı. O kadar dik yürüyordum ki başım boynumdan çıkıp gidecek sanki. Gözümün ucuyla da çevremdeki insanları süzüyorum, acaba kurdelemi gören var mı görüp de -“Aaa bak kurdelesini var, çalışkan öğrenci demek ki.” diyen var mı diye. Olmadı. İlk hayal kırıklığı okuldan eve giden yolda yaşanmıştı. Eve varınca da annem çok sevinmiş bana şöyle kocaman bir aferin demişti. Ama babam yakamdaki kurdeleyi gördüğünde fabrikadan Nuri'nin oğlu Süleyman'ın geçen hafta kurdeleyi taktığını söylemekle yetinmişti. Başarım ilk günden bir kıyas yemişti bile. O hafta Azize'nin hemen arkasındaki sırada otuyordum. Güzel yazı dersindeydik. Azize'nin, defterinin arasından kenarları pembe işlemeli, üçgen şeklinde katlanmış beyaz renkte bez bir mendil çıkardığını gördüm. Mendilin naifliği çok hoşuma gitmiş olacak ki bir an gözlerim onda takılı kaldım. Daha sonra fark ettim ki mendilin farklı bir kullanım amacı var. Azize o mendili elinin teri deftere geçmesin diye defterle eli arasına koyarak bariyer olarak kullanıyor.

Evreka ! Neden benim defterimin mayın tarlası, Azize'nin defterinin temiz olduğunu anlamıştım. Çalışkanlıkta 9.sıraya kalmama sebep olan şu mendil farkıydı. Evet bunu bulmuştum ama çok şaşırdığımı itiraf etmeliyim. Neden benim hiç aklıma gelmedi ki bu!

İlkokulda kırmızı elma diye çok uğraşmış olabilirim ama sevdiğim elma sarı elmaydı. Ne çok tatlı ne de ağzımı buracak kadar ekşi. Ne çok sert ne de muz kadar yumuşak. Bana göre tam ayarında. Babam hep kırmızı elma almaya çalışırdı pazara gittiğimizde. Bense mutlaka birkaç tane de sarı elmayı torbaya koydurmayı başarırdım.

Ortaokul, ah ergenlik yıllarım! Tam bir sarı elma kıvamında. Ne çok tatlı çalışkan, ne de ekşi çılgın. İlkler ilkokulda mı yaşanır sanıyorsunuz hayır, ortaokulda da yaşanır. İlk defa bir sınavda zayıf not aldım mesela, ilk defa okul kırdım. Çok heyecan vericiydi. Farklı farklı öğretmenler girdi derslerime ilk defa bazı öğretmenlerimi daha çok sevdim kimilerini pek sevmedim. İlk defa kırtasiyeden ihtiyacım olan kitap defterleri kendim gidip alıyordum, yardım almadan. İngilizce ve resim dersinde ayrı bir becerim olduğunu öğrendim. Tarihte de berbat. Arkadaşlıklar da farklıydı. Flörtler ortaokulda başladı mesela. Burada elma yoktu ve hiç de aramadım. Sanki kuralda yoktu. Belki vardı da ben fark edemedim. Ya da umursamadım. Sanırım bu yüzden yaz ayında bütünleme sınavına girecek kadar tembelleşmişim. Ama buna da çok içermemişim. Geçen sürede ne kadar çok eğlendiğimi kendimi ne çok keşfettiğimi fark etmişim. Keşfimde ekşilerin tatlıların tadına varmışım.

Dedim ya tam sarı elma tadında. Elmalar ben fakında olmadan aklıma düştü. Her biri bana hayat dersi oldu. Hayallerim oldu. Yeşil elma gibi uzak hedeflerim hep oldu. Onlara kırmızı elma gibi prensiplerle tutunarak adım adım yol aldım. Ama hayatı kendime zindan etmeden sarı elma tadında. Hatalarım oldu onlardan ders çıkardım. Mücadele etmeyi, yılmamayı, bakış açımı geniş tutmayı, mutluluğu her şeyden çıkarıp bulmayı öğrendim. Yediğiniz tatlı bir elmanın içinde hissettiğiniz hafif bir ekşilik gibi. Basit fikirlerin yaratıcı çözümlerin değerini gördüm, bir gömleğin her bedene uygun olmayacağını da. Akışı yaşamının tadını da aldım, sorgusuz sualsiz kabullenişin de. Soru sormanın, risk almanın kıymetini fark ettim. Büyüdüm, büyüdüm sonra fark ettim ki dallardaki elmaların daha birçok farklı rengi varmış. Öğrendim. Her elmanın farklı tadı varmış. Her gün oturup farklı renkte farklı tatta elma yenilebileceğini öğrendim.

Gökten üç elma düştü diyorlar ama kimsenin onları çıplak gözle gördüğünü sanmıyorum. O elmaları akıl gönül gözüyle bakarsan görürsün. Görürsen de rengarenk ve bambaşka tatlarda olduğunu da görürsün.

Masallarda söylenen gökten düşen üç elmanın , gökten değil de hayat ağacının dallarından düştüğünü öğrendim. Her rengin her tadın insana kattığı değeri, gücü olduğunu öğrendim. Hayat ağacınızda rengarenk elmalarınız olsun. Düşen elmaları görebilecek de farkındalığınız.

HANGİ ELMAYI SEÇERDİN?

Bundan birkaç yıl önce yaptığım sunumun ismi Hangi Elmayı Seçerdin?

Katılımcılara sunumda yansı olarak iki elma resmi gösterir (kırmızı ve yeşil elma), hangisini seçerdiniz diye sorarım.

Katılımcılar kendi aralarında konuşurlar, sonra da hangi elmayı seçtiklerini söylerler. Kırmızı veya Yeşil.

Neden diye sorarım? Neden o renkteki elmayı seçtiniz?

-Sevdiğim için...

-O renk hoşuma gidiyor...

-Yeşil elmanın tadı daha güzel...

-Kırmızı bana daha hoş geliyor...

Bu ve bunun benzeri cümlelerle o renkteki elmayı neden seçtiklerini açıklamaya çalışırlar.

'Dünya üzerinde kaç çeşit elma var' diye internete arama yaptığınızda Google'da 0.46 saniyede 6 milyon 230 bin internet sayfası önünüze çıkıyor. Bu kadar sayıda elma çeşidi elbette yok, hemen bilgi olarak burada paylaşalım, 6500'ün üzerinde elma çeşidi var dünyada, bu kadar elma çeşidinin 500'den fazlası da ülkemizde yetişiyor.

Sunuma geri dönelim, katılımcılara bu kadar çok çeşit elma varken ben size sadece iki elmanın resmini gösterdim. Sizden de birini seçmenizi istedim. Size daha fazla seçenek sunsaydım belki de bu kadar hızlı karar vermezsiniz. Veremezsiniz.

Hayat da böyle, önümüze seçimler yapabilmemiz için seçenekler sunuyor. Bilgimiz, o anki isteğimiz ve duygularımızla bir karar veriyoruz. Verdiğimiz o kararı da kendimize kabul ettiriyoruz.

Acaba şartlar farklı olsaydı, bilgimiz daha fazla olsaydı ve seçeneklerimiz de ikiden fazla olsaydı yine benzer kararları mı verirdik? Yoksa alışkanlıklarımızdan vazgeçmeden ve güvendiğimiz hislerimizi dinleyerek mi kararlarımızı yenilerdik?

Elma burada benim kullandığım bir metafor. Dünyanın yaşam enerjisi olarak kabul edilen meyve. Dünyanın hemen her yerinde bilinen bir meyve, bilgi kaynağı.

Günümüzde bilgiye ulaşmak da elmaya ulaşabilmek gibi kolay. Ancak nasıl lezzetli bir elma istiyorsak o elma gibi detaylı ve işe yarar faydalı bilgiye de ihtiyaç duyuyoruz. Bu nedenle insanın arayışı ve merakı hiç bitmiyor.

Kutsal metinlerde de insanın yasak meyvenin ağacından yediği bu nedenle dünyaya gönderildiği anlatılır. O meyve ağacı, elma olarak betimlenir. Hem yaşam enerjisini kaynağı hem de yasak, ilginç! İnsan burada merak ediyor ve sorgulamaya başlıyor. Neden diye? Zaten bu soruyu sormaya başladığınızda çevreniz, işleriniz ve hayalleriniz neden sorusuna verdiğiniz cevaplara göre yeniden şekillenmeye başlıyor.

Sizin yaşam enerjinizi oluşturan bilgi ve davranış değişiklikleriniz, dünyanın yaşam enerjisi olarak kabul edilen elmaya benzerlikler göstermeye başlıyor. Bulduğunuz ortamı şekillendirmeye ve dönüştürmeye başladığınız gibi. Bazen bir yıldız gibi. Elmayı zaten dikine değil de yan olarak tam ortadan ikiye kestiğinizde çekirdeklerinin oluşturduğu yıldız gibi. Size de sorayım. Hangi Elmayı Seçerdin? Neden?

ÇEKİRDEKTEKİ ZEHİR

Zerre nedir bilir misin?

Bugün zerreden büyüdüğüm, güneşi kısacık da olsa gördüğüm ilk ve son günüm...
Adım siyanür benim, hani şu zehir olan!
Yerim yurdum elma çekirdeği...
Tam 11 yıl 9 ay 3 gün bu anı bekledim.

Elmanın en derinine yerleşmiş, güneşi görme hayaliyle şafak sayan çekirdekte bir damla zehir idim. Ama o gün güneşi göremedim. İçinde bulunduğum elmanın eti aile sohbetine katık olurken gece koyu siyahtı. Benim de 7 komşum vardı, aramızda ince bir duvar. Hikayeler anlatılırdı, korku dolu:

Atalarımız sinsin birer zehirmiş, ansızın ölüm getiren.
Kim kime düşmansa, 1-2 gram bizden körük olurmuş yangına.

Ama ben öyle olmayacaktım. Hayata geliş amacım sadece bu olamazdı...

Yarılınca elma ortadan ikiye, önce yaşlı bir kadının eksik dişlerini gördüm, iştahla parlayan. Sonra masum bir çocuğun pembe gülüşlerini kokladım. 7 komşum yaşlı çenede ezilirken ve ederken feryat, dizlerimi titreme kapladı. Acaba yolun sonu burası mıydı?

Sonradan adının Muhsin olduğunu öğrendiğim çocuk hızlıca kaptı bıçağın önünden beni. Önce elmanın etini ustalıkla dişledi. Tam beni de ezeceken, narin dili ve yeni çıkmış dişleriyle usulca ayırdı beni elmadan... Avcunun içine bıraktı, diğer elinde mendil, temizledi beni şekerli sudan. Çakmak gözlerinde derin bir sevinç, Kulaklarında heyecanın kızarıklığı, Hızlıca indi merdivenleri, duymadan annesini...

Etraf zifiri karanlıktı. Güneşi hayal ederken yıldızlara aşık oldum. Ne kadar da çok birbirimize benziyorduk. Ben ve onlar simsiyah çehrelerde umut parıltısıydık. Hemen yanlarında tepsi gövdeli Ay, yıldızları servis etmeyi bekliyor gibiydi. Yüzü de buruşmuş, gözleri karanlık, ısınamadım ona. Güneş'in taklitçisi olduğunu duymuştum. Hıh, taklitçileri sevmem...

Elim olsa tutarım Ay'ın yakasından diye düşlerken Muhsin'in sıcak elinden buz gibi toprağa düşünce uyandım. Diğer elinde, mendil yerine çapa vardı şimdi. Minik minik kazdı, hatıra yüklü toprak kokusu beni benden alıp sisli dağlardaki maden sularına götürdü. Bir kayaya dayanmış kır saçlı dedemi gördüm, olmak istediğini olamadığından yüzünde buruk bir tebessüm, hayali bana miras. Bu sefer de kazılmış çukura düşerken uyandım. Muhsin'in yüzünde bambaşka bir gülüş. Belli belirsiz buseyle

uğurladı beni, üzerime pamuk elleriyle toprak atarken. Yıldızsız karanlığa gömülünce aklımda ne güneş kaldı ne de maden ocakları.

Hayat amacım can almak olamaz benim, can vermeliyim. Toprakta kim saldırsa çekirdeğe, belki bir gün yeniden yeşerir, özlem son bulur da Muhsin'i görürüm diye en ön safta ben savaşmalıyım. Ve öyle de yaptım. Muhsin'in utangaç kirpiklerini yeniden görmeyi hayal ederek tam 11 yıl mücadele ettim.

Hepsi bugün için, bugün Muhsin 17 yaşında. Ben ağacın en kuytu dalında, bir elmanın koynunda saklanıyorum, O ise sırtını ağaca yaslamış çılgın hayaller peşinde. Kokusu hiç değişmemiş. Önce gözlerini dolgun elmalara dikeyiyor, sonra gülümseyerek koparmaktan vazgeçiyor. Sanki o da beni arıyor. Ayağa kalktığını hissediyorum. Sağ bacağını yandaki budağa koyuyor. Büyümüş elleriyle kavriyor gittikçe incelen dalları. Bana doğru uzandığını hissediyorum. Ve koparıyor. Hasretini çektiğim o eşsiz ana yaklaşıyorum. Kıvrak bir hareketle atlıyor toprak zemine.

Sol eliyle tutuyor beni, sağ eliyle mendili kovalıyor şapkanın içinde. Siliyor elmayı, hiçbir noktasını atlamadan. Geçiriyor baş parmaklarını elmanın sapının dibine, ustaca ayırıyor ikiye. İşte o an 11 yıl öncesine gidiyorum. Muhsin'in tombul, pembe yanaklarındaki masum gülüşünün yerini alaycı, büyümüş bir kahkaha almış. Ne olacaktı ki ne bekliyordum, hiç mi değişmeyecekti? Ben bile değişmemiş miydim? 1

damlayken 1000 olmuş, yorulmamış mıydım beklerken?

Muhsin elmanın yarısını yerken benim de içinde olduğum diğer yarısını dizine koydu. Onu izlememi istiyordu besbelli. Yüzü büyümüş, çenesinde 3-5 tane sakal teli, gözleri aynı çakmak, kulakları aynı kızarıklıkta. Bakışları mahzunlaşmış, belli ki yormuşlar daha yolun başında. Belki de o yüzden gülüşleri alaylı. Süt dişleri çoktan terk etmiş onu, yerlerinde bıçak gibi keskin koyu beyaz kayalar.

Diğer yarım bitince eline aldı beni. Evet, tam da o anda o çocuksu masumiyetin gülümsemesi belirdi yüzünde. Çoktandır unuttuğum güneşi gözlerinde gördüm. Ustaca ayırdı beni etimden, avucunda çevirdi çekirdeği. Hop diye dişlerinin arasında kıstırdı. Yavaşça ezdi, canımı acıtmak istemediği belliydi. Yol boyu bana elmanın ekşimsi, enfes kokusu eşlik etti. Midede son buldu ayağımın yerden kesilmesi. Çevremde anlamsız, biçimsiz yaratıklar. Koyu siyah gözleri, keskin pençeleri, niyetleri Muhsin'i hasta etmek. Son kez kalktım ayağa, ne olmak istediğimi anlamış vaziyette. Saldırdım Muhsin için, son nefesim feda olsun diyerek.

Ben, ben siyanür. Atalarım sinsî birer zehirmiş, ölme koşturan.

Ben ise sessiz bir hayalperest, umudun yoluna baş koyan...

ÇÜRÜK ELMALAR

Akşamın tatlı rüzgârı, elma ağaçlarını hafiften sallayarak püfür püfür esiyordu. Aras günün yorgunluğunu ağaçların arasında, bütün bedeninin ipek bir kumaş gibi okşayan rüzgâra teslim etmişti. Hem gürültüden uzak hem de bütün gün ortalığı yakıp kavuran güneşin pençelerinden azat edilmiş bir kuş gibiydi. Etrafına bakındığında sanki hava hafiften kararmıştı. Elini cebinden çıkarıp saatine baktı saat tam 19:00'tu. Yaz mevsimi için havanın kararmasına epey vardı. Rüzgârın etkisiyle gökyüzünü kaplayan bulutlar onu yanıltmıştı. Buluşmak için sözleştiği Ahmet daha gelmemişti. Belki de işi uzamıştı. Bu saatte tezgâhını toplayıp elma bahçesine gelmiş olmalıydı. Babasının hiç çekilmez tavırları demek ki uzun sürdü. Çoktan buraya varmış sattığı elmaları anlatıp babasını sürekli “oğlum işini düzgün yap aç gözünü tezgâhın önüne al al parlayan elmaları, arka tarafa çürük elmaları koy. Müşteriye elma verirken ilk önce arka taraftaki çürük elmalardan sonra üzerine tezgâhın ön tarafından parlayan elmaları poşetin içine koy. Böylece çürük elmaları da satmış

oluruz.” sözlerinden yakınıyordu. Ahmet için bu durum biraz üzücüydü ama babasının isteği onun için her şeyden önemliydi. Ne kadar çok çürük elma satmayı başarırsa babası onu o kadar çok takdir edecekti. Hele bir de o akşam iki kadeh rakı içmişse “Aslan oğlum sen tam ticaret adamısın.” deyip Ahmet'i onurlandıracaktı. İşte o zaman Ahmet işlediği suçu unutup o akşam babasının onu onurlandırmasıyla gururlu bir şekilde uyuyacaktı. Gururlu ama huzursuz bir gece geçirecekti. Çünkü o sevilmenin nasıl bir şey olduğunu bilmiyordu. Babasını yanında kendini tek iyi hissettiği an buydu. İyi ya da eksik bir duyguyu tatmak için suç işlemeyi göze almaktı onunkisi. O öyle bir eksiklik ki içinde kocaman bir uçurum konuşsa sesi yankı yapacak, kendini bıraksın bir sonsuzluk içinde hiçbir yere varamayacak gibi bir eksiklikti. Ahmet ilk günahını elmaya işlemişti. Oysa ki dürüst yalan söylemeyen biriydi. İlk yalanı tek günahıydı. Çürük elmaları poşetin içine çaktırmadan atması. İnsanlıkta ilk günahı elmaya işlememiş miydi? Adem Baba cennetteki yasak elmayı

Yiyip ilk günahı işlemiştir. Tanrıya ilk başkaldırı, ilk günah. Peki ya Ahmet o ne için yapmıştı. Ahmet boyun bükümüştü karşı gelemeyişinden ilk günahını işlemiştir. Sebep olan şey elmaydı ama amaçlar farklıydı. Aras tekrar saatine baktı. "Yok artık Ahmet gelmez. Kesin babasına yakalandı." diye düşündü. Biraz daha rüzgâr ve sessizliğin tadını çıkarıp eve dönecekti. Aras'ın kafası yine Ahmet'e gitti. Altı yıl önce ikisi de ilkokul beşinci sınıftaydı. Yine aynı yerde buluşu oyun oynamışlardı. O zamanlar Ahmet de Aras gibi öğrenciydi. Ahmet sonra okulu bırakmak zorunda kaldı. Birlikte ağaçların altında koşarken Aras'ın kafasına elma düşmüştü. Ahmet "Bu bir buluş. Newton'un kafasına elma düşüyor, sonra yerçekimini buluyor. Ahmet: Demek ki kafaya düşmesi şart hissetmek lazım." deyip gülmüşlerdi. Zaman ne çabuk geçiyordu. Artık koşup oynamak için çok büyüklerdi. Şimdi ki buluşmalarında ise günün değerlendirmesi vardı. Aras derslerini ve sınıf arkadaşlarını anlatıyordu. Ahmet ise pazarda elma satarken müşterilerini, akşam eve dönünce yaşadıklarını anlatıyordu. İnsan büyüdükçe paylaşımları da değişiyordu. Çocukken

insanın tek derdi oyun oynamak oluyor. Büyüdükçe gelecek kaygısı başlıyor. Daha da büyüyünce geçmiş ve gelecek ikisini birlikte bir kambur gibi sırtında taşıyor. Aras'ın geleceğe dair parlak hayalleri vardı. Hukuk okuyacaktı ama bundan Ahmet'e bahsetmezdi. Çünkü Ahmet'in okumaya dair bir ümidi yoktu ve bu tükenmiş ümit onu üzüyordu. Gelecek onun için tezgâh ve tezgâhın üzerindeki elmalardan ibaretti. Hayatındaki en büyük isteği akşam eve döndüğünde onu karşılayan sevgi dolu bir eş ve dünya tatlısı çocuklarının olmasıydı. Huzurlu bir yuva huzurun verdiği mutluluk ama başarılı olmaya dair Ahmet'in hiçbir ümidi yoktu. Ahmet'in hayatı da sattığı elmalar gibi biraz ekşi biraz tatlı olacaktı ve okuyamadığı için bir yanı hayata küs kalacaktı. Ara ara su yüzüne çıkıp kendini hissettirip Ahmet'in etkisiyle zihninin en karanlık en derindeki bölümünde tezgâhın arkasındaki çürük elmalar gibi saklanacaktı.

DEDEMİN ELMA BAHÇESİ

Çocukluğum, beş yaşıam, mücadele ruhum, toprak aşkıam... Rahmetli dedemin elma bahçesinde geçmiş yaz tatillerim... Aynı toprakta yetişen, aynı güneşi ve suyu alan elma ağaçlarının dallarından bize sunulan her bir elmanın yegâneliği. Şartlar bu kadar aynıken elmalarda hayat bulan farklılık bize ne anlatıyor olabilir? Aynı dalda büyüyenlerin bile rengi, büyüklüğü, üzerindeki benekleri ve lezzeti birbirinin aynısı değilken elmalardan anlatılan hikayeleri nasıl dinlemeli? Altını çizerek, üstüne basa basa nasıl anlatmalı?

50 evlek arazide 200 elma ağacının hayat bulduğu bir bahçede geçmiş yaz tatillerimin kokusu hâlâ burnumda tüter. Mücadeleci ruhun, hayattaki dik duruşun, kendime ve yapabileceklerime olan inancın temellerinin atıldığı; geleni sevgiyle kucaklayıp gidene hürmetle uğurlamanın, her bir farklılığı sarıp sarmalamanın ve hepsine ayrı ayrı değer vermenin ehemmiyetini öğrendiğim ilk okulumdu rahmetli dedemin elma bahçesi.

Küçüğüm o zamanlar, yine de ağaç tepelerindeyim. Meyve yıkama alışkanlığı olmayan bir çocuk hayal edin, elma ağacının dalına tünemiş, kopardığı elmayı üstüne silerek çatır çatır yiyen bir ufaklık. Kaç kez düştüğümü hatırlamıyorum ama her seferinde ayağa kalkıp yeniden ağaca çıkardım. Her düşüşün yeniden ayağa kalkmak için bir ön adım olduğunu bugün daha iyi anlayabiliyorum. Şimdi her düşüşü-

mü ayrı seviyorum. Elma toplarken kullandığımız üç ayak merdivenlerin tepesine metal kovaları asar, topladığımız elmaları bunun içine koyardık. Ama öyle hassas davranmalı ki, kovaya elma konduğunda ses gelmeyecek. Aksi takdirde elma berelenir ve çürüme süreci hızlanır. Elmaya karşı ne naif bir tavır! Beş yaşındaki bir çocuk için bu iş uygun değil tabii ki! Hasat zamanı birçok işçi bahçeye elma toplama gelirdi. Dedemin başı kalabalık, ama ben de az değilim. Peşinde koşarak iş isterdim. O hengamenin içinde beni kırmaz, ağaçların altındaki döküntü elmaları toplama işini verirdi. Elmaları toplayacağım ama taşımam ve kasalamam mümkün değil. Topladığım elmaları ağaçların altında biriktirirsem gün sonunda kasalara yerleştireceklerini söyler ve işine dönerdi. İlk iş günümde akşama kadar döküntü elma topladım. Kimine dokunurken berelendiği için üzüldüm, kimisini de yarısını yiyen böceklerin ziyafetini bölmek için olduğu yerde bıraktım. Gün sonunda topladığım elmalar tam 20 kasayı doldurdu. Bir çocuk kendine nasıl güvenir, nasıl inanır, nasıl işe yaradığını hisseder, ilk defa o gün anladım. Hâlâ aklımdadır, o kasaları saydığımız an yaşadığım mutluluk. O yaşta nicelikler çok önemli, çünkü somut bir dünyada yaşıyorum. Bugün dönüp bakınca o günlere, ayakta durabileceğime, mücadele etmeye olan inancımı kazanmama neden olan elmalara bir kez daha minnet duyuyorum. Ne zaman yerde bereli bir elma görsem öyle çok şey anlatıyor ki bana. Pek çok insanın dönüp bakmadığı hatta

üstüne bastığı o elmalarda ben çocukluğumu seyrediyorum. O günlerden kalmış olsa gerek, yaz kış ayırt etmeden hemen her pazara gittiğimde bir poşet elma alırım. Seçmeden önce mutlaka koklarım. O zamanın elmalarını değil, çocukluk yıllarımda kokusunu aradığım için. Artık yemeden önce yıkıyorum, ama yine ısrarak yiyorum. Yerken duyduğum her çatırtı çocukluğuma götürüyor beni. Herkes bir tane elma yediğimi düşünürken ben zamanda yolculuk yapıyorum. Koklayarak ısırduğım her bir lokmada o günleri tekrar yaşıyorum. Bazen art arda 3 elma yediğim oluyor, hele çocukluğumun tadını yakalamışsam. Yolculukta, yürüyüşte, piknikte bir tane atarım çantaya. Hem bugüne hem de geçmişe yol arkadaşım olur.

Öyle çeşit çeşit elmalarımız vardı ki! Ankara güzeli, arap kızı, starkin, gönen... Hepsinin rengi, tadı, kokusu ve büyüklüğü farklıdır. Farklılıkları olduğu gibi kabul etmeyi ve her birini doyusuya yaşamayı onlar sayesinde öğrendim. Starkin büyük ve kırmızı olur, çok severim. Gösterişli, dolgun, varlığını her durumda belli eden bir havası vardır. Ankara güzeli daha mütevazı ve küçük olur, kırmızı renginin bir yerinde genelde yeşile çalan bir leke olur. Isırdığımda çıkan ses hâlâ kulaklarımda. Gönen elması yeşil, yayvan ve etine dolgun olur. Yüzünüzü ekşiterek yersiniz ama doyamazsınız tadına. Muzlu elma, çok tatlı ve altın sarısı renginde. En çok arap kızını severim. Dışı koyu kırmızı ve çilli olur, içi kar beyaz, tadı hafif mayhoş. Isırınca dışının kırmızılığı ile içinin beyazlığı karışır birbirine, pembeye yakın bir renk peyda olur. Bu kadar farklı iki rengin birleşmesiyle yepyeni bir hoşluğun tezahürüne şahitlik edersiniz, çok şeyler anlatır size. Keskin farklılıkların bir adımıyla yumuşayabileceğini, olmazları oldurmak için bir hamlenin yeterli olacağını ve imkânsız görünen şeylerin aslında imkânsız olmadığını müjdeler adeta. Bu kadar farklı özellikleri olan her bir elmayı olduğu gibi sevip tek çeşide indirgemek gibi bir derdimiz olmazken neden aynı hoş bakışı insanlara yönlendiremiyoruz? Farklılıkların sunduğu zenginliklere gözümüzü kapatarak kenara itiyoruz, onlardan istifade etmek ve kendi varlığımızı bereketlendirmekten nasıl da kolay vazgeçiyoruz! Aynı dalda büyüyen hiçbir elma diğerinin aynısı değilken biz herkesi aynı tip insana evirmeye çalışıyoruz. 'Bunlar nasıl kardeş, aynı kaptan yemek yediler ama hiç birbirlerine benzemiyorlar!' gibi cümlelere hepimiz aşınayızdır. Halbuki insanın genetik kodlarından dokularını oluşturan hücrelere, yediği yemeklerdeki besin miktarından soluduğu havadaki oksijen miktarına, hayata bakış açısından verdiği tepkilere kadar her şey öyle farklı ki! Tıpkı her bir elmanın aldığı güneş ışığı, emdiği su, yaprak-

lardan yararlandığı gölge ve kökten aldığı vitamin ve mineral miktarında görülen çeşitlilik gibi. Tohum tek ortak nokta, elma ve insan! Bunun haricindeki her şey bambaşka. Ne mutlu bu kadar ortak bir çekirdekten hayat bulup bu kadar farklı renklerle var olabilen insanlara...

Dışına bakıp türlü farklılıkları gözlemleyebildiğiniz elmaların iç dünyasından da haberdar olabilirsiniz. Elmanın içini anlamak için dışına vurmanız gerekir. Gelen ses, kabarma durumu ile ilgili size bilgi verir. İçi geçmiş bir elma kabarmıştır, siz vurduğunuzda kalın bir ses çıkarır. Bunu yediğinizde ağzınızda samansı bir tat kalır, pek keyif alamazsınız. Tadı güzel olsa bile ikinci elmaya uzanmaz eliniz. İnsanlar da böyledir, nadanlıklarıyla nam salmışlarsa ne varlığı anlam katar ne de sohbeti keyif verir. Taze elmaya vurdunuz mu inceden cınlar, tizden bir buselik gelir adeta kulaklarınıza. Isırdınız mı çatırtıyı duyar, ikinci ısırık için sabırsızlanırsınız. Onun tazeliği size de geçer, yedikçe yiyersiniz gelir. Kendine merhameti olan, kendini ve çevresindekileri seven insan da böyledir. Zariftir, naif sesiyle sizi yormaz. Konuştukça ufkunuzu açar, dinledikçe muhabbeti doyulmaz bir hal alır. Tam kalkacakken yeni bir konu açar, çayları tazellersiniz. Böylece bitmesini hiç istemeyeceğiniz bir muhabbet silsilesinin yeni bir halkasını oluşturmaya başlarsınız. İnsanda kâinatın sırrı saklıdır, derler. Ne anlamlı bir söz! Kâinatın sırlarına vakıf oldukça insanı anlamak nasıl da kolaylaşıyor. Dinlemek, okumak, seyretmek, vuku bulan olayları analiz etmek... Kâinat ne de güzel bir öğretmen aslında. Hayatı öğretiyor bizlere, sevgili Sinan Canan'ın tabiriyle, muhteşem bir kaosun içinde. Bir sene elma hasadından aldığımız bereket, sonraki sene beklenmeyen bir düşüşle sonuçlanabiliyor. Bu duruma üzülmemek ve o kadar emeğin heba olmasına dertlenmemek elde değil. Ama bu durum, yeniden ayağa kalkmak için size bir neden sunuyor. Ne olursa olsun, gayret ederek ayağa kalkıyor ve yeniden yola çıkıyorsunuz. Benzer şekilde, insanlarla yaşadığınız sorunlarda hemen yeni seçenekler aramaya başlıyorsunuz. Çünkü durup şikâyet etmenin elma hasadını arttırmadığını deneyim ettiniz. Bu durumda hemen şartları değerlendirip bakış açısını değiştirerek ayağa kalkıyorsunuz. Hiçbir nasihate ihtiyaç duymadan, şahit olduğunuz hadiselerin sizi nasıl yetiştirdiğini görüyorsunuz. Bir elmanın dalda geçirdiği süreçte sadece kendisi olgunlaşmıyor, aynı zamanda sizi de olgunlaştırıyor. Hayatın anlamının sözlerden ziyade fiillerde saklı olduğunu diğer insanlardan önce siz keşfetmeye başlıyorsunuz.

AŞIK'SAN YAPARSIN

Herkes merhabalar. Dergimizin bu sayısının konusu “elma”. Konu ilk etapta çok sınırlı gibi geldi. Hemen elma üretiminde ilk sırada olan ülkeleri araştırdım. Çin, AB ülkeleri, ABD, Türkiye. Bu ülkeler ilk dörtte yer alıyormuş. Buradan bir şey yazamam, dedim. İçinde elma kelimesi geçen deyim ve atasözleri araştırdım. Bir şeyler buldum. Ama bu da olmadı. Sonra birden aklıma Aşık Veysel geldi. Ahmet Kutsi Tecer tarafından ülkemize tanıtılan Veysel Şatıroğlu Sivas’ın Şarkışla İlçesi’nin Sivrialan Köyü’nde 1894 yılında dünyaya geldi. “Gerçek şair olamazdım çiçek gözümü almasaydı.” Diyen ünlü saz ustası 7 yaşında gözlerini kaybetti. 9-10 yaşlarında babasının aldığı saz ile hayatı değişti. Aşık, düğünlerde, eğlence mekanlarında saz çalıp söylemeye başladı. O giderek tanınıyordu artık. Ankarada kaldığı 45 günde gazete aracılığıyla adını daha fazla kitleye duyurmayı başardı. Fakat Ankara’ya gelmesindeki asıl amaç olan Gazi Mustafa Kemal ile görüşebilme hayalini gerçekleştiremedi. Bu durum Aşık Veysel’i çok üzdü. O sıralarda İran Şahı Rıza Pehlevi Türkiye’ye teşrif edecekti. Yani Ankara’nın işi çoktu.

Aşık, köyüne döndüğünde bir meyve bahçesi yapmaya karar verdi, yaptı da. “Bu kıraç toprakta meyve mi yetişir?” diyen köylüler sonrasında pişman olacaktı. Öyle ki yetişen elmalar Aşık Veysel’in elmaları diye satıldı. Bu bahçede sadece elma ağaçları yoktu. Kayısı, kiraz, ceviz gibi birçok ağaç vardı. Ümit Yaşar Oğuzcan bir yazısında, önceleri tek bir

meyve ağacı olmayan köyünde ilk meyve bahçesini kuran Aşık Veysel ile ilgili “O kör değilmiş, meğer kör olan bizmişiz. Karanlık gözlerindeydi yalnız, içi apaydınlıktı, şiirleri de öyle...” sözüyle ozanı saygıyla anmıştır.

Aynı zamanda Ahmet Şerif İzgören’in “Avcunuzdaki Kelebek” kitabında Aşık Veysel’in bu yönüne değinmesi ayrıca mutluluk verici.

Köylülerin o zamana gelinceye değin meyve ağacı dikmemesi ve dikenini de gülünç bulmalarını şöyle değerlendiriyorum; bunu düşünürken aklıma ilk olarak “öğrenilmiş çaresizlik” kavramı geldi. Burada kişilerin kendi deneyimlerine dayalı başarısızlıklarla karşılaşarak bu başarısızlık dahilinde çizilen sınırın içine kendilerini hapsedmeleri durumu söz konusu değil. Fakat atalarının aktarımına dayalı bir öğrenilmiş çaresizlik var diyebiliriz. “Ata bunu yapmamış yapmadıysa bir bildiği vardır. Dolayısıyla olmaz.” Düşüncesiyle bir biat anlayışı söz konusu. Karşı görüşteki bir deneyime açıklığı bıraktım, herhangi bir sorgulama yok, itaat var. Nitekim Aşık Veysel bu zinciri kırdı.

İmkanları ve zamanı değerlendirip biz de birçok ağaç dikebiliriz. Bu zor bir şey değil. Yeter ki isteyelim. Bir de geçenlerde Çanakkale’de çıkan yangını düşünürsek yolumuz epey uzun.

Yeşili doya doya hissedebileceğimiz bir Türkiye umuduyla,
Sevgiler...

ALMA*

“İnsanoğlu böyledir kendini bir şey sanır. Kıl al-
dırmaz burnundan böbürlenir kabarır. Herkes bir
verde üstün. Kabul amenna peki. Haydut yol çevi-
rirken, Banker çek karalarırken, Haspa saç taranırken,
Despot kaş çatınırken, Irgat ter dökünürken, Avukat
tez savunurken, Zangoç, çan çalınırken, Cellat ip
geçirirken, Nalbant nal çakılırken, Ortak pay dağı-
lırken, Şantöz şan çağırırken, Hırsız mal kaçıırken,
Damat söz kesilirken, Kayyum mest dizinirken,
Nokta kol gezinirken, Tüccar iş sezinirken, Âşık saz
çalınırken, Maşuk gül kokunurken, Suflör rol fısıl-
darken, Sarhoş, cin içilirken, Kimi soyunup büyür,
Kimi giyinip büyür, insanoğlu böbürlü yaradılış, ne
denir. Herkes bir yerde üstün. Kabul amenna peki.
Amma bir de bunların yolu bana düşen de balonla-
rı delinir, bütün farklar silinir. Afra tafra yok olur.
Burda herkes bir olur. Arlısı arsız, hırlısı hırsız,
kirlisi kirsizi, sırlısı sırsızı, huylusu huysuzu, tüylüsü
tüysüzü, soylusu soysuzu, boylusu boysuzu, bitlisi
bitsizi, iplisi ipsizi, denlisi densizi, donlusu donsuzu,
ünlüsü ünsüzü, çullusu çulsuzu, pullusu pulsuzu,
yollusu yolsuzu, etlisi sütlüsü, allısı morlusu, sağcısı
solcusu, şanlısı pintisi, işte bütün bunların yolu bana
düşen de, balonları delinir bütün farklar silinir afra
tafra yok olur. Burda herkes bir olur.”

Hak dostum hak. Haldun Taner Üstadın Keşanlı Ali
Destanı'ndan bir tiradı ile girdik söze, editöryel bas-
kığı getirdik dize. Evet insanoğlu böyledir gerçekten
afralı tafralıdır. Egosu yüksektir. Sözü dağları aşar,
kaşı gözü ayrı oynar. Küçük dağları ben yarattım

edası ile gezer sarp kayalarda. Yolunu şaşırıp düşer
düz ovada çukura. Edelim meclise bir kışa beyan,
kıssadan hisse ala arif olan.

Hepimizin yaptığı iş, bitirdiği okul, ekonomik
durumu, milliyeti, ırkı ne olursa olsun şu dünyada
eşit olduğu ve bütün kibrimizin yok olduğu tek yer
orası sanırım. Peki oraya nasıl düştü yüce insanoğ-
lu? Nasıl tanrısal bir ceza ki bu Hay'dan gelip Hu 'ya
giden yolculuğumuzda mola yerlerindeki bir küçük
taşa mahkûm etmiş hepimizi. Arınmalı o halde
insan kibirden, dünyaya düşmeden önce ki özüne
dönmeli, insan olduğunu, içindeki Hu 'ya mutlak
döneceğini unutmamalı. Bunu yaparken korkma-
malı ama insan olmaktan. Hata yapmaktan, yanlışa
düşmekten çekinmemeli. Isırmalı bazen o almayı
büyük bir iştahla, bazen fırlatıp atmalı üzerine zorla
yazmaya zorlayanlara inat. Cennetten kovulmayı
göze almalı her zaman. O cennet ki 9.köy bile olsa
vazgeçmemeli hak bildiğini dile getirmekten. Doğ-
ruları söylemekten.

Şimdi varın siz düşünün bizi o cennetten kovduran
almanın cinsini, Starking miydi, Golden mı, Amas-
ya mı, mayhoş muydu yoksa, tatlı mı, sulu mu. Asıl
soru değer miydi bir alma uğruna cennetten kovul-
maya. Tepkisiz kalmayın sağlıklı kalın. 9.7.2020

*Alma öztürkçe Elma

HAYAT ÜZERİNE: ELMA KOKULU BİR BAKIŞ AÇISI

Yine ben, yine hayat temalı bir yazı. Ancak bu sefer bu yazı elma kokulu da olacak. Hayatı çok sevdiğimden midir yoksa hiç hazzetmediğimden midir bilinmez lakin daha önceden belirtmişim hayat üzerine ne kadar çok yazılabileceğine dair. Öyle ki hayat sanki tüm yazıların ana teması da denebilir. Hayatı tasvir etmek de çok zevkli bir iştir. Yani tasvir etmeye çalışmak. Aşk gibidir. Birçok farklı betimleme ve perspektifle karşılaşsınız. Burada ise ben bir elma üzerinden bakacağım. Hazır aşk da demişken eminim çok güzel olacak ancak aşk üzerinden konuşmayacağız her şeyi.

Bir elmanın iki yarısı olmak vardır mesela en azından ben bu sözü böyle biliyordum. TDK üzerinden kontrol ettiğimde ise karşıma “Bir elmanın yarısı o, yarısı bu” olarak çıkmakta. Anlamı ise şöyle verilmiş “Birbirlerine çok benzeyen kimseler için kullanılan bir söz.” Fakat ben bunu alışık olduğum kullanı-

mı üzerinden yorumlayacağım. Bu söz, klasiktir ve hatta klişe bile denilebilir. Ancak çok güzeldir. Bana göre birbirini tamamlamaktır. Ancak dedim ya efendim, perspektifler... Bir başka bakış açısıyla da sorulabilir ki, birbirini tamamlamak bir bütün olmak demekse eğer, aşk ile alakalı ise, iki yarım zaten ayrılmış demek değil midir? Bütünlük zaten bozulmuş olmaz mı? Öyle ki, bu, bardağın dolu tarafı ile boş tarafı gibidir. Söz aynı söylem aynı, hatta bağlam bile aynı ama bakış açısı değişince her şey yüz seksen derece dönüyor. Hayat da öyle. Bakış açılarımız, olayları yorumlama şeklimiz yön veriyor belki hayatımıza. Ya da deneyim ve tecrübelerimiz... Neyse elma ile devam!

Elma mütevazı bir meyvedir. Yarım elma gönlü alma deriz. Bir bütün bile değildir halbuki ancak inceliklidir o gönlü alan. Düşünceliliktir, paylaşmak, belki de ilk adımı atmaktır. Elma sağlıktır yahu.

Günde bir elma doktoru uzak tutar (An apple a day keeps the doctor away) der mesela İngilizler. Aynı deyim Fransızca da vardır ancak İngilizce-den geçmiştir. Bir Fas atasözü şöyle der “Arkadaş tarafından verilen taş bir elmadır” öyle ki mütevazı meyve elmamız bir o kadar da değerlidir. Bu söz bir arkadaş, bir dost tarafından verilen herhangi bir hediye nin -bu taş olsa dahi- çok kıymetli olduğunu söylemek de. Elma dolu bir hayat dersi daha.

Hayat rengarenktir efendim. İyisiyle kötüsüyle. Her renkte insan her renkte olay vardır. Elma da öyle. Her renkte olmasa da bizleri birkaç renk ile karşılıyor. Sarısı, yeşili, kırmızısı hatta böyle hafiften mora çalan bir rengi bile var. Bunun yanı sıra tamamen sarı değil hafif yeşile bulanmış ya da tam kırmızı değil hafif sarımtırak olanı da var. Demek istediğim tek tip, tek çeşit değil bu meyve. İnsan gibi farklı farklı. Özellikleri, kendi, tadı... Bir elma deyip geç-

riz oysa, baksanıza neler neler varmış yahu şöyle bir bakınca.

Kapanışı yine bir deyimle yapıp hayat konusuna güzel elma kokulu bir dokunuş ile bitiriyorum efendim. Diyor ki “Elma demesini de biliriz alma demesini de” -ya da, elma da alma da demesini biliriz-” Yani gerektiği gibi, şartlara uygun olarak davranmasını biliriz, tatlı dilli kibar da oluruz, sert de çıkışırız gibi anlamları mevcut. Bu deyimimi sevdim zira hayata ayak uydurmak deyimini çağrıştırdı. Hayatın bize ne getireceğini ne zaman ve nasıl getireceğini bilemeyiz efendim. Hazır olmakta, hazırlıklı olmakta fayda var. Elma da alma da demesini bilelim.

Sevgi ile kalın efendim. Elma şekeri tatlılığında bir gün diliyorum!

POLAROİD BİR FOTOĞRAF

Kadın ve adam sahilde oturmuş sessizce uzaklara dalmışlardı. Belli ki bir şeyler düşünüyorlardı. Yanlarından geçip gittim ama içimde tuhaf bir anlam ifade ettiler. Bana birini hatırlatıyor gibiydiler. Anımsayamadım... Öylece yürümeye devam ettim. Ben ileri doğru yol aldıkça aklım ve kalbim geriye doğru gidiyordu. Tabi bu geriye gitmenin nedenini çok sonra anlayacaktım. Her şeyden bir haber yürümeye devam ettim. İç sesim diyor ki geri dön, geri dön, geri dön...

İyi ama neden?

Aklım ve kalbim engel olamadığım bir şekilde sahilde gördüğüm çifti düşünmekten kendini alıkoyamıyordu. Sonunda bu anlamsız çatışma tüm benliğimi ele geçirmiş olmalı ki, kendimi hiç fark etmediğim bir şekilde çiftin arkasındaki bankta otururken buldum. Oraya nasıl geldiğimi, ne kadar süre onları izlediğimi bilmiyorum, fakat bildiğim tek bir şey vardı bu çiftin beni acı içinde kıvrandırıyor olmasıydı.

Neden?

Kafamda belirsiz olan bir nedeni arama çabası içinde gözlemlerime devam ediyordum. Kadının farklı bir çekiciliği vardı. Kaktüs desenli beyaz fırfırlı eteği ile ilk dikkat çeken yuvarlak göğüsleri-

di. Buğday tenini ise simsiyah ve kocaman gözleri süslüyordu. İnsanın içini ısıtan, füsunkâr bir bakışı vardı. O bakışların altında nice derin duygular, anılar, sevinçler ve hüznler biriktirdiği, çok net bir şekilde anlaşılıyordu. Kadına bakanın kendinde çok şey bulacağı aşikârdı.

Evet, kendinde bir şeyler bulabilirdi insan.

Adama gelince... İşte sıradan bir insandan başka bir izlenim vermiyordu bana. Kadının görünüşündeki yoğunluk adamın sıradanlığını görünmez kılıyordu. Ve ben azami bir gayretle onları izlemeye devam ediyordum.

Ne düşünüyorlardı, neden susuyorlardı? Kendi kendime sorular sorup yine cevapları kendim veriyordum. Gelecek güzel günleri düşünüyorlardı bence. Hayır hayır! Güzel günler böyle birbirleriyle hiç konuşmadan düşünülemezdi. Bir olumsuzluk vardı bu derin sessizliğin ardında. Biri mi ölmüştü ya da biri mi hastaydı? Yahut evliler de boşanmaya mı karar vermişlerdi ya da evlenecekler aileler mi engel oluyordu? Kafamda türlü senaryolar kuruyordum fakat hiçbir kalıba oturtamıyordum. Bir taraftan amaçsızca bu sorulara yanıt arıyorum diğer taraftan beynimin bana, onları izlerken sunduğu objeleri düşünüyorum; sukulent, gaz lambası, Gül-

ten Akın'ın Kırmızı Karanfil adlı kitabı... Bendeki karşılığını hatırlayamadığım bu objelere yönelmişti aklım şimdi de. Muhtemelen bunlar benim geçmişimin kalıntılarıydı ve onları izlemek bu kalıntıları gün yüzüne çıkarmıştı.

Zihnim benimle oyunlar oynuyordu.

*

Birdenbire ortadan kaybolduğumdan beri çok değişmiştim. Bu tuhaf yolculuk beni değiştirmişti, kendimi tanıyamayacak hale getirmişti. Şoku atlatıp kendime geldiğimde Yunanistan'da bir elma ağacının altındaydım. Elimde Haruki Murakami'ye ait bir kitap, "Sputnik Sevgilim" vardı. Tesadüf müdür kader midir bilemiyorum ama kitapta kendimi buldum. Romanın kahramanı bir anda şoka girip ortadan kaybolduğunda Yunanistan'da idi. Ben ise şoku atlatıp kendime geldiğimde Yunanistan'daydım. Kayboluşumdan sıyrılışıma tek şahit, altında durduğum "Elma Ağacıydı".

Çok yorulmuştum ama iyileşmiştim.

Çok üzülmüştüm ama iyileşmiştim.

Yaşadıklarımı İstanbul'da bırakıp gelmiştim buraya. Bir yıl geçti gitti. Sonra bir yıl, sonra bir yıl daha. Üç yıl kalmıştım burada.

Şimdi her şeyi daha net hatırlıyorum. Evet,

adam ve kadın o sabah kavga etmişlerdi. Adam gitmek istiyordu ben ise gitmesini istemiyordum. Çünkü sevdiği halde gitmesi gerektiğini söylüyordu. Seven insan gitmezdi, kalıp sorunları çözmek için çabalardı kolaya kaçıp gitmezdi. Ama gitti.

İkinci defa "gitme!" demeye cesaret edemeyip kaskatı kesilmiştim. Sanki bedenim çivilenmiş gibiydi. Hiçbir kasımı oynatamıyordum, yutkunamıyordum. "Kal!" diyemiyordum. Sonra derin bir acı hissettim. Gidişiyle, içim bir anda yalnızlıkla doldu. Vücudum baştan aşağı buz kesmişti ve titriyordum. Şok geçiriyordum. Sonrasını hatırlamıyorum zaten. Acı çekmiştim ama iyileşmiştim.

Artık tamamen iyileştigiime göre dönebilirdim. Dönmeye karar verdiğimde ise hiç vakit kaybetmeden her şeyin bittiği sahile, -Yeşilköye- gittim. Sanki üç yıl önce burada hiçbir şey yaşanmamış gibiydi. Zaman acımasızdı, her şey silinmişti ama acılar ekseriyetle yerini hala koruyordu.

Adam ve kadın, benim geçmişimdi ve geçmişe ait elimde kalan tek bir şey vardı;

Polaroid bir fotoğraf.

KAFAMDAKİ ELMA

Derin bir nefes aldı. Gözünü hedefe kilitledi. Yavaşça bırakırken nefesini, bastı arbaletinin tetiğine...

Almanlara göre Wilhelm, Fransızlara göre Guillaume ve bize daha tanınan gelen adıyla Giyom Tell efsanesi 1200'lerin sonuna dayanıyor. Alman ve Fransızlara göre adını verdiysem de aslında o bir İsviçre halk kahramanı. Efsaneye çoğunuz aşinasınızdır. İsviçre'yi Avusturya adına yöneten vali Gessler, işgalin 100. yılı etkinliği olarak şapkasını meydana bir direğe astırıp gelen geçenin selamlamasını emrediyor. Bilin bakalım buna kim karşı çıkıyor? Evet Giyom Tell. (Alınacak birinci ders; farklı olmazsan efsane olamazsın). Zaten önceden de husumet besleyen ve fırsat kollayan Gessler hemen tutuklatıyor Giyom Tell'i. Ama sevilen birisi olduğunu da bildiği için cezasını okçuluk yeteneğini sınavarak vermek istiyor. Diyor ki "oğlunun kafasına konacak elmayı vurursan serbestsin yoksa ikinizi de idam ederim". (Alınacak ikinci ders; gergin ortamlara çocuğunla girme). Hay hay diyor Giyom Tell. Kocaman, sulu bir elmayı koyuyor oğlunun başına, yüz adım sayıyor, eline iki ok alıyor. Derin bir nefes alıp, gözünü hedeften ayırmadan basıyor arbaletinin tetiğine... zaman duruyor, ok ilerliyor ve elma, suyunu oğlanın yüzüne sıçratarak ikiye bölünüyor. Gessler, Tell'in eline iki ok aldığını fark ediyor ve nedenini soruyor.

"Vuramazdım bu da sanaydi." diyor Giyom Tell ve tutuklanıyor. (Alınacak üçüncü ders; susman gereken yerde sus.) Sonrasında, Giyom Tell kurtuluyor. Gelip Gessler'i öldürüyor ve İsviçre'nin Avusturya boyunduruğundan kurtulmasının fitilini ateşleyen kahraman oluyor.

Bu efsaneden çıktığını tahmin edebileceğiniz gibi hedefi tutturma metaforunda kimi zaman okla vurulmuş elma kullanılır. Hedefi vurabilmek için de her şeyden önce inanmak ve çalışmak gerekir. Şurası ortadaki Giyom Tell vuracağına inanmasaydı, eline aldığı oku doğrudan elmaya değil Gessler'e atardı. Tell, bu işte ustaydı. Günümüzün kişisel gelişim kitaplarını okuma şansı bulup, bir işte ustalaşmak için onun üzerine on bin saat çalışması gerektiğini öğrenememişti. Ama o dönemde hayatta kalmak için ustalaştığı iş buydu. Ve hedef tam da çalıştığı yerden gelmişti. "Çalıştığı yer" derken de aslında kişinin güçlü olduğu yanları vurgulamak istiyorum. Kişi kendine koyduğu hedefleri, "doğal olarak" güçlü olduğu yanlarına bağlayabilirse, hedefi tutturmada o denli başarılı, hedef yolunda da o denli istekli olur. Düşünün, iş ya da okul hayatınızın çeşitli evrelerinde karşınıza sıklıkla zor hedefler konuldu. Kimisi sizi gerçekten zorladı ve yardım almadan altından kalkamadınız, kiminde ise hedefi aşmakla kalmayıp

zorlananlara elinizi uzattınız. Hangilerinde zor da olsa başarılı olduysanız, daha da önemlisi içinizde o işi başarmak için bir ateş yandıysa, aslında o hedefe ulaşmak için gerekli yetenek sizin doğuştan gelen doğal yeteneğinizdir. Yapılan araştırmalar, güçlü yanlara odaklanıldığında daha az çabayla çok daha büyük farkların ortaya çıktığını göstermiştir. Amerikalı psikolog Donald Clifton'ın geliştirdiği Clifton Güçlü Yanlar modelinin özünde de şu yatmaktadır; “İstedığınız her şey olamayabilirsiniz, ama şu an olduğunuzun çok daha fazlası olabilirsiniz”. Giyom Tell'in doğuştan okçuluk yeteneği vardı. Hayatta kalmak için avlanmak zorundaydı. Yetenek, pratikle birleşince zor anda ona oğlunun kafasına konulmuş elmayı vurma becerisi verdi.

Bir de olaya, insanın kendi çocuğunun kafasına konulmuş bir elmaya ok atmasının çılgınlığı açısından bakalım. Bu bir risk yönetimidir. Bazı riskler yönetilebilir, bazıları daha zor yönetilebilir. Bu olaydakiler gibi olanlarsa ölümcül risklerdir. Hayatta kalmayı garanti edici bir B planı yoksa, alınmasa iyi olur. Okçulukla hiçbir ilgisi olmayan biri için risk ölümcüldür ama bu konuda usta olan Giyom Tell için risk zor yönetilebilir kategorisindedir. Yönetmek için mutlaka alternatif planlar olmalı ama en kötü senaryoda ölüm riski alınmamalıdır. Hayattaki tek

gerçek risk budur çünkü. Yine bu efsaneden çıktığını anlayabildiğimiz gibi başın üzerindeki elma metaforu risk almayı temsil eder. Hayatta aldığınız riskleri Giyom Tell ve oğlunun aldığı risk ile karşılaştırıp bir düşündüğünüzde hangileri yönetilebilir, hangileri zor yönetilebilir, hangileri ölümcül riskti sorusuna kendi içinizde yanıt verebilirsiniz. Yetenekleriniz doğrultusunda, sizin için zor yönetilebilen risk, bir diğeri için ölümcül olabilir. Ya da tam tersi. Alınan riskler, bizi konfor alanımızdan çıkmaya zorlayan gelişim fırsatlarıdır. Bir kez o alandan çıktıktan sonra geri dönüp baktığımızda aldığımızın hiç de önemli bir risk olmadığını farkına varırız. Çünkü o artık bizim kolayca yapabileceğimiz bir hale dönüşmüştür. Muhtemelen Giyom Tell de oğlunun kafasında olmasa da öncesinde defalarca bir elmaya ok atmıştır.

Hem hedefi tutturmak, hem de risk alabilmeyi sembolize etmesi açısından okla vurulmuş bir elma görseli beni her zaman düşünmeye itmiştir. Düşüncülerimin bir kısmını yazdım. Düşünüp yazmadıklarım, Giyom Tell'in çaresizliği ve oğlunun korkuyla karışık babasına güveni...

HAYAT SINAVI

Bugünlerde sınava benzetiyorum hayatı. Bize verilen süre içerisinde karşımıza çıkan soruları çözmeye çalışarak ilerliyoruz. En kıymetli şeylerden bir tanesi zaman, bir diğeri imkan. Bilgi, deneyim ve tecrübelerimiz ışığında, bize verilen sürede, imkanlarımız dahilinde cevaplar veriyoruz sorulara.

Sorulardan bazıları çoktan seçmeli. Birkaç seçenek arasından karar vermemiz gerekiyor. Verdiğimiz kararlar bir sonraki soruyu da belirliyor. Bunlar hayatımızın dönüm noktaları. Bu noktada en doğru seçimi yapmamız gerekiyor. Keşke şöyle yapsaydım dediğimiz her an çoktan seçmeli sorularla ilgili. Ama sınavda sorular her zaman çoktan seçmeli değil. Bazen metin tipi sorularla da karşılaşırız. Ne anlıyorsak, ne biliyorsak yazıyoruz hayatın seçenek sunmadığı anlarda. Deneyimlerimizle, bilgimizle, sezgimizle yorumluyoruz hayatı.

Sınavın en güzel tarafı açık defter açık kitap olması. Doğru yeri okursan her sorudan, sınavın her anında ders çıkarabiliyorsun. Bazen zaman alıyor doğru cevabı vermek. Bazen acı veriyor bir sonraki soruya geçememek. Bazen de uzun işlemler sonunda cevabı bulamayınca geri dönüp gidiş yoluna bakmamız, bizi hataya sürükleyen noktanın neresi olduğunu bulmamız gerekiyor. Ama bazı soruların çözümü o kadar uzun ki başa dönüp hatayı düzeltecek zamanımız kalmıyor. Sınav süresi de herkes

için aynı değil. Sınavda bazı sorular 100 üzerinden 50 puanlık bazılarıysa 1 puanlık. Hangi soruya ne kadar ağırlık vereceğimiz bizim elimizde. Ancak genelde ömür yani sınav süresi 1 puanlık sorularla uğraşırken yitip gidiyor. Bir de bakıyoruz asıl çözmemiz gereken sorular bomboş. Sınavın sonlarına yaklaşırken yaşanan pişmanlıklar genellikle daha değerli olanları, vaktiyle yapmamaktan kaynaklanıyor.

Zamanı gelenin yanına geliyor ve bırak kalemi diyor hayat. Sınav sonunda ne ile karşılaşacağımızı sonuçlar açıklanınca anlayacağız. Bunu belirleyecek olan sınavın sonunda ne hissettiğimizde gizli belki de. Kalemi bırakın dediğinde başarmanın huzuru mu, çalışmamanın pişmanlığı mı, yapılan hatanın farkındalığı mı olacak hissettiğimiz.

Her hikayede olduğu gibi gökten yine üç elma düştü bu gün. Birisi anlatanın, birisi okuyanın, bir diğeri de dinleyenlerin başına. Başımıza düşünce acısını fark ettiğimiz elma ile yeni bir sınav başladı bazılarımız için. Konusu bugünkü farkındalıktan yani o elmadan kimin ne anlayacağıyla ilgili ve soruyoruz her canımızı acıtan farkındalıkta olduğu gibi; acaba bu sadece bir aksilik mi? Bu sorunun cevabı kim olduğunuzla alakalı; eğer siz Newtonsanız başınıza düşen elma aksilik değildir... Sınavda başarılar

BİR ELMA

Bir yer yemyeşil otlarla, mis gibi kokan çiçeklerle, çeşit çeşit ağaçlarla, kuş cıvıltılarıyla dolu olan bir yer... Güneş gülümsemesiyle karşılarken seni, rüzgarın yüzünü hafif yalamasıyla uyanıyorsun erken vakitte. Önce bir güne daha merhaba diyebildiğin şükrediyorsan, sonra uzun uzun izliyorsun parçası olduğun doğayı. Uzaktan tomurcuklar göz kırpmaya sana, kelebekler günaydın diyor dans ederek üzerinde. Çeşit çeşit meyveler görüyorsun çevrende, hepsinin bağlı olduğu, köklerinden geldikleri birer vatanları var. Hepsinin şekli, rengi farklı; ama dilleri aynı. Senin de çok iyi bildiğin; ama zaman zaman unuttuğun bir dil bu. Sevgi dili... Bu dili kullandığında hiç de zorluk çekmiyorsun onlarla anlaşmakta, dinliyorlar o vakit çünkü seni, anlatıyorlar sana. En önemlisi de gülebiliyorsun onlarla.

Yalnız bulunduğun yerde öyle bir ağaç var ki, sanki oranın bütünleştirici, herkesi bir arada tutan ağacı. Bir elma ağacı... Uzaktan izliyorsun bir elma göz kırpmaya oradan sana. Hayatta gördüğün en lezzetli, en güzel, en ilgi çekici elma gibi geliyor sana. Sonra bakışıyorsun onunla uzun uzun. Düşü-

nüyorsun uzun uzun. Bir elma... İnsanın cennetten çıkıp dünyada bir arada olmasını sağlayan bir elma, kralın çocuğu olmayınca bir dervişin tavsiyesiyle eşine en güzelini yedirip çocuk sahibi olduğu bir elma, gökten düşen bir elma... Lisede okurken intikal yaparken bıçak olmadığından elinle bölüp dört arkadaşınla paylaştığın bir elma. Çünkü elma serttir ezilmez, elinle bölmeye çalışıldığında içindeki su her tarafı kirletmez, bıçak olmasa da elinle bölüp dört parça şeklinde paylaşırsın yanındaki kardeşlerinle. Bunun için birleştiriyor elma diye düşünüyorsun bir anda insanları, ağaçları, doğayı...

Bir elma nelere kadir diyorsun... O sırada sesleniyor ağaçta uzun zamandır seni izleyen elma; "Her şey bir başlangıçtır, bu bazen benimle olur, bazen seninle, bazen başka biriyle. Niyette sevgi olduktan sonra bazen insanlığın başlangıcı olursun, bazen birinin çocuk sahibi olmasına vesile olursun, bazen gökten düşer, bazen de dört arkadaşın karnını doyurursun. Yeter ki sevgi olsun. İşte o vakit bütünleştirir, birleştirir, gülümsetirsin."

ELMA ÇEKİRDEĞİ

Avrupalıların Amerika'yı 1492'den itibaren sömürgeleştirmeye başlamasıyla birlikte Eski Dünya'dan Yeni Dünya'ya önce ateşli silahlar, yerli halkın neredeyse yüzde doksanını birkaç on yıl içinde öldüren salgın hastalıklar, istila, katliam, soykırım kan, gözyaşı ve Hristiyanlık gider. Evcil hayvanlar ve istilayı kolaylaştıran atlar da bu dönemde ayak basarlar Yeni Dünya'ya. Ardından da milyonlarca Afrikalı köle yapılır, pamuk ve kahve plantasyonlarında ölene dek çalışmak üzere Yeni Dünya'ya götürülür. Yeni Dünya'dan da Eski Dünya'ya çok şey gider. Dünya üzerinde açlığı neredeyse yok eden patates, onsuz yapamadığımız domates, kabak ve fasulye türleri, ayçiçeği ve olmasa daha mutlu olacağımız tütün bunlardan bazılarıdır.

Elma da Eski Dünya'dan gider. Daha sonra Avustralya'ya bile gidecektir. Elmayı Amerika'ya ilk götürenler onun iyilik ve kötülüğün bilgisini özünde taşıyan

bir meyve olduğuna pek aldırmayan ve öncelikli amaçları sadece "vaat edilmiş" topraklarda hayatta kalmak olan yerleşimciler ve misyonerlerdir. Ama günümüzde ABD'de elma ile asıl özdeşleşenler onlar değildir. Çevrecilik, toprağın ve doğal kaynakların korunması kapsamında elmaya verdiği sembolik önem yüzünden ilk akla gelen John Chapman (1774-1845) ya da diğer adıyla Johnny Appleseed'dir.

Elmaçekirdeği diye soyadı olur mu demeyin. Hayatı elma çekirdeği dikerek geçmiş John Chapman'ın Amerikan tarihindeki yeri çok önemlidir. ABD'de Ohio ve çevresindeki birçok eyaleti elma ile tanıştıran odur. Topluma yaptığı örnek hizmetlerden dolayı 1948 ve 1955'te Disney tarafından çekilen ve Amerika'nın efsanevi kahramanlarını anlatan bir animasyon filmde ona da yer verilmiştir. Günümüzde Amerikan tarihinin ilk çevrecilerden biri

olarak da bilinir. Küçüklerin okullarda ilk öğrendikleri örnek insanlardan biridir.

Daha iki yaşındayken annesini kaybeden Johnny, on sekizine girince evden ayrılır ve kırlarda göçebe bir hayat yaşar. Sonraları ağaçlara meraklı bir çiftçinin yanında çalışmaya başlar. Ustası bellediği bu çiftçiden ağaç sevgisini ve bakımını öğrenir. Hiçbir yerde uzun süre kalmaz. Johnny'nin yaşadığı yıllarda elmalar fidandan değil çekirdekten yetiştirilmiş. Bizim yerinde duramayan Johnny de elma şarabı yapan şaraphanelerden temin ettiği elma çekirdeklerini kendi oluşturduğu fidanlıklara dikmeye başlar.

%%

Her gittiği yerde elma fidanlıkları oluşturur, binlerce elma çekirdeği diker, fidana dönüşmesini bekler, sonra da göçebe ruhu hiçbir yerde uzun süre kalmasına izin vermediğinden fidanlıkları bakmaları için güvendiği dostlarına armağan eder. Fakat bir şartı vardır. Bu dostlar da büyüyen fidanları meyveye durduklarında ürünlerini yarıya yarıya paylaşmak şartıyla güvendikleri başka kişilere ücretsiz olarak verecek ve kendileri de fidan yetiştirmeye devam edeceklerdir. Onun sayesinde bölgeye o kadar çok elma dikilir ki gel zaman git zaman bizim Johnny'nin soyadı unutulur ve elma çekirdeği lakabıyla anılmaya başlanır.

Johnny aynı zamanda iyi bir hatiptir. İnançla bağnazlık arasındaki farkı iyi bilir. Gezdiği her yerde ahlaki dersler içeren öyküler anlatır. Öğrendiklerini ve inandıklarını hiç kimseyi zorlamadan, yargılamadan aktarır. Anlattıklarını ve vaaz ettiklerini bizzat kendisi uyguladığı, hiç kimseden hiçbir şey için karşılık beklemeden iyilik yaptığı ve çok müte-

vazı bir hayat yaşadığı için insanları etkiler, onlara örnek olur. Tıpkı üzümde olduğu elmadan şarap yapanlar da vardır. Bazı bölgelerde mutaassıp kişiler Johnny'in halkı içkiye alıştırdığı ve zararlı olduğunu düşünerek onun fidanlarını keser ve fidanlıklarını yakarlar. Neyse ki kıymetini bilenler çoğunlukta. Aradan neredeyse iki yüzyıl geçmesine rağmen onun adı hala hayırla anılmaktadır. Onun ağaçlarını kesen ve yakan o bağnaz kişilerin ise garantide gördükleri cennetlerinde olduklarını düşündürecek bir nedenimiz yoktur.

Johnny Appleseed İsveçli bir mucit, bilim insanı, filozof, Hristiyan mistiği ve din bilimci olan Emanuel Swedenborg'un (1688–1772) dini görüşlerinden çok etkilenir. Hristiyanlık inancı ile reenkarnasyonu birleştiren, bu hayatın acılarıyla dolu olduğunu, gerçek mutluluğa ancak öbür dünyada ulaşabileceğini öne süren ve bireysel hazlar peşinde koşmak yerine insanlar için faydalı işler yapmayı öneren bir yorumdur bu. Johnny bunu insan, hayvan, bitki, canlı, cansız ayrımı yapmadan herşeyi kapsayan bir bütün için faydalı şeyler yapmak olarak anlar.

Ne kadar çok verirse o kadar çok mutlu olur. Adeta bir derviş gibi dolaşır durur. Anadolu derviş ve erenlerinden bihaber olsa da bir lokma, bir hırka düşüncesinin bir benzerini yaşamaktadır Amerika'da. Bu dünyada alacağı hazın az olmasının öbür dünyadaki hazzı ve mükafatı artıracığına inanır. Kendisi bir din adamı ve bir misyoner olmasa da gittiği yerlerde verdiği vaazlar herkesin akıl, mantık ve yüreğine işler. Birleştirici, bütünleştirici, ilham verici ve eyleme dönüştürmeye davet eden fikirleri

çok geniş kesimlerce beğenilir. Bazı Kızılderililer diğer beyazlardan farklı olan bu Beyaz Adam'dan etkilenir ve onun yorumuna yakın duran bir Hristiyanlığı kabul ederler.

Var olmayı faydalı işler yapmakla eş anlamlı olarak kullanır Johnny. Muhtemelen Descartes'ten haberi yoktu ama yaşam felsefesi ve varlığını kanıtlama yolunu "faydalı oluyorum öyleyse varım" şeklinde özetlerdi belki de. Sinekler ölmesin diye ateş yakmaz, yaralı hayvanları iyileştirir, Kızılderililerin de en az beyazlar kadar insan olduğunu anlatır, bambaşka bakış açıları sunar insanlara. Hayatının son yıllarında etyemez olur. Hiç evlenmez ama ruh eşini öbür dünyada bulacağına olan inancını yitirmez. En kötü hava koşullarında bile neredeyse yalınayaktır ve çok eski, partal giysiler giyer. Seksen yaşında öldüğünde altmış yaşında gibidir. Johnny Appleseed için posta pulları basılır, anma günleri ve festivaller düzenlenir, müzeler ve eğitim merkezleri açılır, basketbol takımları kurulur. Birçok çevreci kişi ve kuruluşa örnek olmaya, ilham vermeye devam eder. Bıraktığı izle adeta ölümsüzleşir.

Güzel insanlar elbette hep sadece uzak diyarlarda değil. Konumuz karşılık beklemeden iyilik yapmak ve bunu ağaç dikerek göstermek olunca Manisa Tarzanı'ndan bahsetmemek olmaz elbette. Nüfus kayıtlarındaki adı Ahmeddin Carlak ya da kendi ifadesi ile Ahmet Bedevi olan Manisa Tarzanı (1899-1963) Kerkük kökenli bir Türkmendir. Birinci Dünya Savaşı ve İstiklal Savaşı'nda askerdir. Kırmızı şeritli İstiklal Madalyası sahibi bir kahramandır. Yunan işgali sonrasında Batı Anadolu tam bir yangın yerine döner. Bölgenin zümrüt yeşili ovaları ve dağları kararır. Savaş sonrasında artık gideceği bir yurdu olmadığı için Manisa'ya yerleşen Ahmet

Bedevi'nin askerliği biter ama vatan borcu bitmez. Manisa ve çevresini tekrar zümrüt yeşiline döndürmeye adar hayatını ve son nefesini verene dek ağaç diker, diktiği ağaçların bakımını yapar. O da bir lokma, bir hırka düşüncesindedir. Manisa'ya hâkim Spil Dağı'nda derme çatma bir kulübede yaşar. Üzerinde sadece bir şortu vardır. Bilir ki ne kadar az şeye ihtiyacı olursa o kadar özgürdür.

1933 yılında düşük bir aylıkla bahçıvan yardımcısı olarak Manisa Belediyesi'nin kadrosuna alınır. Gönlü o kadar zengindir ve o kadar yardımseverdir ki aldığı maaşı ihtiyaç sahiplerine yiyecek ve giyecek almak için harcar. Saçını ve sakalını uzattığı ve derviş görünümlü olduğu için halk ona önceleri "hacı" demeye başlar, daha sonra filmlerde gördükleri Tarzan ile özdeşleştirirler onu. O da Johnny Appleseed gibi kılık ve kıyafetinden dolayı önceleri meczup olarak görülür. Ama onun akli başındadır, çok bilgilidir ve dünyadan haberdardır. Eline ne geçerse okur, yeniliklere açıktır, sinemaya tutkundur. Konuştuğunda insanlara ilham verir, yaptıklarıyla örnek olur. Manisa Dağcılık Kulübü'nün kurulmasına katkıda bulunur. Ağrı, Cilo ve Demirkazık Dağlarına tırmanır.

İlk kalp krizini elleriyle diktiği yüzlerce fıstık çamının yol ve benzin istasyonu yapmak bahanesiyle kesildiği gün geçirir. Adeta delirir. O günden sonra da sağlığı bir türlü düzelmez. Güzel izler ve güzel sözler bırakarak göçüp gider bu dünyadan. Genellikle vefasız, unutkan ve ihmalkâr olan halk, Manisa Tarzanı'nı unutmaz, şehrin birçok yerine heykellerini diker. Her yıl 31 Mayıs'ta Manisa'daki mezarı başında anma törenleri düzenlenir. Onun hayatını anlatan 1994 yılı yapımı Manisa Tarzanı isimli film Türkiye'nin ilk çevreci filmi olarak bilinir.

Bir de Elzéard Bouffier vardır. Fransız yazar Jean Giono'un (1875-1970) Ağaç Diken Adam (1953) isimli öyküsünün kahramanıdır. Çevrecilerin çok sevdikleri, fark yaratan, faydalı ve mütevazı bir kişiden söz eden sınırsız bir öyküdür bu. Birinci Dünya Savaşı öncesi ve sonrasında, Fransa'nın Provence bölgesinde artık erozyon ve ağaçsızlaşma nedeniyle neredeyse terkedilmiş ve çölleşmeye yüz tutmuş kırsal bir bölgeyi ağaçlandıran, oraya hayatı tekrar getiren bir kişidir öykünün kahramanı olan Elzéard Bouffier. Kırk yılı aşkın bir süre boyunca, kimselere görünmeden ve hiç reklamını yapmadan yüz binlerce meşe palamudunu toprakla buluşturur. Sabırla bakar onlara, bekler ve görür tohumların önce fidana sonra hayat veren ağaçlara ve nihayet ormanlara dönüşmesini.

Ağaçlar yağmuru, yağmur da yeşili ve hayatı getirir bölgeye. Tüm bu mucizevi değişimin tek bir kişinin inancı, çabası, emeği ve sabrıyla gerçekleştiğini de neredeyse sadece yazar bilir. Öykü karşılık beklemeden yapılan işin önem ve değerini anlatan bir paragrafla başlar:

“Bir insanın kişiliğinin gerçekten olağanüstü yönlerini anlayabilmek için, eylemlerini uzun yıllar boyunca izleyebilme şansına sahip olmak gerekir. Kişinin eylemleri bencillikten tamamıyla arınmışsa, onu eyleme yönlendiren itki eşsiz bir yüce gönüllülük örneğiye, hiçbir ödül beklemediği kesinse ve dahası yeryüzünde silinmeyecek izler bırakmışsa, işte o vakit gerçekten de hataya yer bırakmayacak bir kesinlikle, unutulmaz bir insandan bahsediyoruz demektir.”

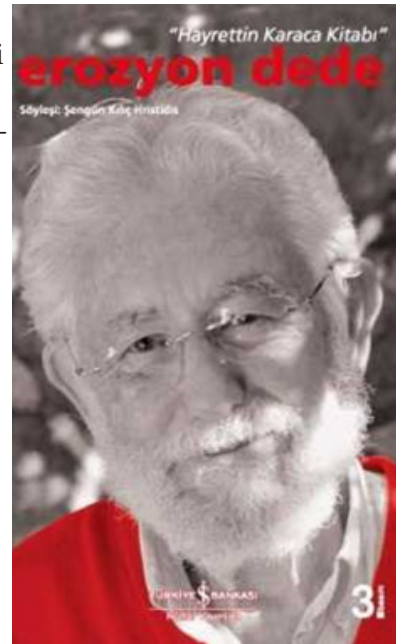
Bu öykünün yayınlanmasından sonra uzun yıllar geçer ve Türkiye’de çevrecilik hareketinin yüzü haline gelen, erozyonla mücadele, ağaçlandırma ve doğal varlıkların korunması konusunda büyük mücadele veren, milyonlarca insanda konuyla ilgili farkındalık oluşturan, çevre bilincini geliştiren ve toprakla buluşturduğu milyonlarca fidanla gerçekten fark yaratan bir vakıf kurulur: TEMA. Bu vakfın kurucularından özellikle birisi, Hayrettin Karaca (1922-2020), hiç karşılık beklemeden yaptığı sıra dışı çevreci işler, ilham verici ve örnek olucu kişiliği sayesinde Türkiye’deki çevreci hareketin önderlerinden biri olur. Dünyalığı yerinde olduğu halde tüketmekten çok korumaya, almaktan çok vermeye, topluma ve çevreye karşı olan borcunu ödemeye adanmış. Kendisi gibi binlerce güzel insanı etrafında toplar.

O da tıpkı Manisa Tarzanı ve Johnny Appleseed gibi güzel izler ve güzel sözler bırakır ardında. Der ki “Okumakla mükellefim. Olanın olmayana, bilen bilmeyene borcu var.” Bütüncül bir bakış açısına sahiptir. İnsanın kendini sahibi olarak gördüğü bir dünyayı kabul etmez: “Doğada insanlar, bitkiler ve hayvanlar bir arada yaşıyor. Bu dünyayı onlarla paylaşıyoruz... Aslında biz onlara bağımlıyız... Daha fazla kâr için, daha fazla üretmek için, acımasızca tüketiyoruz dünyayı... Tek bir yolu var bu hazin sona gidişi önlemenin, ihtiyacımız kadar tüketmek.

Yaşamak için yaşatmaktan başka bir yolumuz yok!” Halk çok sever onu ve her çok sevdiği kişiye yaptıkları gibi bir güzel ad verirler ona. Kimileri “Toprak Dede”, kimileri “Erozyon Dede” der.

Hep geçmişten örnek vermek olmaz. Günümüzde de İzmir, Balçova Baraj Vadisi’ne binlerce ağaç diken emekli Astsubay Ahmet Topaloğlu, Torosları meşe palamutları ile bezeyen emekli subay Mustafa Okyay ve daha binlerce güzel gönüllü kişi vardır. Umutlu olmak için çok neden vardır. Yeter ki görelim ve ilk adımları atanlardan olalım.

Belki de Erozyon Dede, Manisa Tarzanı ve Johnny Appleseed hep birliktedirler öte tarafta, iyi ve güzel insanların, insanlara hayırlı olanların arasındadırlar. Belki de üçü birlikte bir elma ağacının altında oturmuşlar, etraflarına kendileri gibi güzel insanları toplamışlar ve yaşasalar daha ne kadar ağaç dikeceklerini, daha ne kadar bilgi yayacaklarını anlatıyorlardır birbirlerine.

RASTGELE YALNIZLIK KULÜBÜ

Elmayla başlayan insanlık hikayesi ve acılarla başlayan Rastgele Yalnızlık hikayesi. 12. aydan herkese merhaba. Sesi duydunuz mu? Gök gürültüyor bu gece. Anladım ki size hep geceleri yazıyorum. Acaba en çok geceleri kendimle baş başa kalıp yaralarım dokunduğum için olabilir mi? Korkuyorum çünkü gök gürültüyor bu gece. Gökyüzüne bakıp gelecek olan sesin şiddetini tahmin etmeye çalışıyorum. Hüzünlerimizle yüzleştiğimiz yeni bir aya yani Rastgele Yalnızlık Kulübü'ne hoş geldin sevgili yalnız. Size bu ay güzel şeyler yazmak istiyordum ama yazacak güzel pek bir şey bulamadım sanırım. Şimdi kafam karışık ve uzaklaşıyorum herkesten. Hayallerdi insanı insan yapabilen şeyler ya da umutlar. Yaşamak yahut mutlu olabilmek aslında buna bağlıydı.

Bu ayın konusunu düşünürken elmayı en çok aşkla benzeştirdiğimi fark ettim. Çünkü birçok dini inanışa göre cennetteki ağaçlardan bir tanesinin

yenilmesi yasaktı. Bu ağaç hepimizin bildiği gibi Elma ağacıydı. Olay şöyle geçmektedir. Cenetten kovulmanın acısını unutamayan iblis, yılanla anlaşır ve yılan Adem ile Havva'nın yasaklı meyveyi yemesi için onları kandırır.

Sorunuzu duyuyor gibiyim neden Elma ve Aşk benzesin ki? Psikolojik araştırmalara göre aşk yaklaşık 18 ay süren ve bence insanın başına gelebilecek en güzel duygulardan bir tanesidir. Aşk aslında insanın kalbindeki en güzel ağaçtır. Aynı cennetteki Elma ağacı gibi...

Aşkın yasağı varlığına alıştığınız insanların yokluğudur. İnsan en çok gözlerine baktığında huzur bulduğu kişiye uzak kalınca kendisinden uzaklaşır. Buna bazen ölüm sebep olur, bazense duygularımız. Lakin insanı en çok zorlayan duygulardan bir tanesi de budur.

Aslında hepimizin yıllardır duyduğu söz "Evlilik

aşkı öldürüyor abi ya” doğru değildir. Zaman aşkı öldürür. Varolacak şey ise saygı ve sevgidir. Bazen ilk başta çok mutlu olduğumuz insanlardan zaman içerisinde nefret ederiz çünkü bazen de aşk duygusu tam tersine nefrete dönüşür.

Çok sevdiğim bir arkadaşım sevginin en güçlü duyguyu olduğunu söylemişti. Araştırmalarda sanki bunu doğruluyor ne dersiniz? Çünkü aşk bittiğinde kalıcı olan duygulardan bir tanesi de sevgi oluyor. Fark ettiniz mi? Bütün yazılarımı “sevgiyle kalın” diyerek sonlandırıyorum. Çünkü sevginin gücüne inanıyorum. Acaba herkes buna inansaydı dünya daha güzel bir yer olabilir miydi?

Geçen hafta bir arkadaşımız daha bir canı tarafından öldürüldü. Sonra bir canı bir köpeğe tecavüz ederek onu öldürdü. Elma ile başlayan insanlık hikayesi böyle mi son bulmalıydı! Çünkü artık insanlık diye bir şey kalmadı! Neredesiniz güzel insanlar? Size çok ihtiyacımız var!

Ben hepimize umut olan Neslican TAY’ı çok özledim. Ben gözlerindeki enerjiden karşısındaki insanı mutlu eden Barış AKARSU’yu çok özledim. Ben sadece duruşuyla insanları güldürebilen Kemal SUNALI çok özledim. Ben bu ülkeye milyonlarca meşe palamudu diken Hayrettin KARACA’yı çok özledim. Ben bu dünya için güzel şeyler yapan insanları çok özledim.

Şimdi yeni bir yol beni bekliyor. Eksik bir yol. Bir elmayla başlayan insanlık hikayesi ve bir elmayla son bulan Rastgele yalnızlık hikayesi... Rastgele Yalnız insandan elveda. Gelecek ay burada olur muyum bilmiyorum; belki varım belki yok! Hepimizin olduğu gibi benim de beklediğim şeyler var. Beklediğimiz gemilerin gelmesi ve yeniden görüşebilmemiz dileğiyle... Sevgiyle ve aşkla kalın... Kendinize iyi bakın...

Gidilen okul sayısı: 28
Götürülen kitap sayısı: 10175
Toplanan kitap sayısı: 12117

Kasım 2017' de üniversite öğrencileri tarafından başlatılan köy okullarına kütüphane kurma projesi bugün itibariyle **25 okula ulaşmıştır**. İncelemek için **sosyal medya hesaplarını** ziyaret edebilirsiniz.

Reklam vermek ister misiniz?

2017'den itibaren faaliyetlerimize başladığımız zamandan bu yana geçen sürede bir çok gönüllü iş yapmış bulunmaktayız ve hedefimiz daima hep daha fazla insana ulaşmak olmuştur. Belirli bir noktadan sonra artık daha fazla insana ulaşmak maliyet gerektirmekte ve gelir kaynağına ihtiyacımız bulunmakta. Bu yüzden dolayı Web sitemizin hosting domain masrafları, Instagram, Facebook ve daha farklı platformlardaki Fikirperest Dergi, Geleceğimiz Kitapta ve Bir Ömür Bir Hikaye projelerinin tanıtım masraflarını karşılamakta güçlük çekmemiz, reklam ve sponsor arayışları içerisine girmemize sebep olmaktadır. Bizlere destek olmak isterseniz reklam, sponsorluk, iş birliği yapabilir ve bizlere destek olabilirsiniz. Bu süreçte amacımız her gün yeni bilgilerle çok daha fazla insana fayda sağlayabilmek ve farkındalık kazandırmaktır...

FİKİRPEREST

www.atlaskunapark.com

2017 - Şubat

Mutlu olmak için büyük nedenlere gerek yok.
Cebimde 75 kuruşum var,havada bahar.

Nazım HİKMET

Sonunda yalnızdım ve artık asla yalnız olmayacaktım.

Stefan Zweig

Ayrılmanın bıraktığı hicran derindedir.

Yahya KEMAL

Ben iç dünyama dönüyorum. Orada hayal kırıklığına yer yok.

Oğuz ATAY

FİKİRPEREST